

Pla d'acció cultural de Vilafranca del Penedès

2014-2020

**Diputació
Barcelona**

**AJUNTAMENT
VILAFRANÇA
DEL PENEDÈS**

Pla d'acció cultural de Vilafranca del Penedès

2014-2020

**Diputació
Barcelona**

**AJUNTAMENT
VILAFRANÇA
DEL PENEDÈS**

© Diputació de Barcelona

Febrer de 2014

Impressió: Departament de Reproducció Gràfica de la Diputació de Barcelona

Taula de continguts

Presentació.....	5
Procés metodològic	6

DIAGNÒSTIC

1 - Vilafranca del Penedès, primera radiografia de la societat	9
1.1 - Una visió múltiple i enriquidora del territori	9
1.2 - Una visió actual de la societat vilafranquina	10
1.3 - Una visió evolutiva de la societat vilafranquina.....	11
1.4 - La percepció des de dins.....	12
1.5 - Mapa de situació de Vilafranca del Penedès	13
 2 - Un antecedent en el Pla de 2001: 12 anys després, una avaluació	 14
 3 - La política cultural de l'Ajuntament, anàlisi i valoració	 17
3.1 - Una visió transversal	17
Dimensió territorial.....	17
Dimensió de l'acció	18
Quadre de síntesi del volum d'activitat cultural anunciat a l'agenda cultural	19
Anàlisi dels pressupostos	22
Una visió dels públics	29
La comunicació.....	31
Diàleg entre cultura i altres àmbits	34
3.2 - La cultura sector a sector	35
El patrimoni.....	35
La cultura tradicional i popular	38
Les arts escèniques.....	40
La música	42
Les arts visuals.....	44
La literatura.....	47
La biblioteca	48
El sector audiovisual.....	49

Els sectors de la cultura en síntesi.....	50
3.3 - Els equipaments culturals de Vilafranca	51
3.4 - Relació d'equipaments culturals de Vilafranca: una visió del mapa d'espais culturals.....	54
Plànol de Vilafranca amb els equipaments culturals públics	55
4 - Els agents socials: el moviment associatiu i el sector privat.....	70
4.1 - La força del moviment associatiu cultural	70
4.2 - L'empresa privada cultural	74
Síntesi del diagnòstic	76

PROPOSTES ESTRATÈGIQUES..... 78

5 - Les decisions estratègiques avui en dia: contenció amb visió de futur..... 79

Estructuració de les propostes del Pla d'Acció Cultural.....	80
--	----

A - Valors ciutadans per a una política cultural..... 81

Principals eixos de la nova política cultural: una qüestió de prioritats.....	85
---	----

B - Estructuració i desenvolupament dels eixos troncal de la cultura..... 88

Eix 1 – El Penedès, territori d'acció de les polítiques culturals.....	89
Eix 2 – El suport a les entitats, un motor de la cultura vilafranquina	91
Eix 3 - La pràctica artística amateur, un pas més enllà del consum cultural	93
Eix 4 – Un nou sector de la cultura al voltant del pensament i el sentit crític	95
Eix 5 – Els nous públics, entre el dret i la sensibilitat.....	97
Eix 6 – La comunicació de l'acció cultural i el seu espai de millora.....	99
Eix 7 – Més coordinació i participació dels sectors culturals	101
Eix 8 – El mecenatge ve a enfortir les propostes culturals.....	103

C - Estructuració i desenvolupament dels eixos sectorials de la cultura..... 105

Eix 9 - Una nova empena al patrimoni com a signe d'identitat del territori: les cultures de la vinya i el vi, i la memòria del territori.....	106
---	-----

Eix 10: La cultura tradicional i popular	109
Eix 11: Les arts escèniques.....	112
Eix 12: La música.....	114
Eix 13: Les arts visuals.....	116
Eix 14: La literatura	118
Eix 15: La biblioteca i l'accés a la cultura i a la informació	120
 Calendari d'implementació del PAC.....	 122
 D - Vilafranca, capital cultural de Catalunya, una oportunitat pel 2015	 124
 E - Priorització futura temporal i econòmica de nous equipaments i de la incorporació de nous professionals.....	 126
 Bibliografia i fonts consultades.....	 129
Crèdits	130

Presentació

Benvolguts/des,

Durant l'any 2000-01, es va elaborar, redactar i posar en marxa el Pla d'Acció Cultural de Vilafranca (PAC). En aquell moment, la nostra ciutat va ser pionera, essent un dels primers Plans estratègics de cultura elaborats a Catalunya. Aquest Pla va ser una proposta d'anàlisi de la realitat cultural al nostre municipi.

En aquella anàlisi es van recollir i avaluar els diferents elements, propostes, accions, projectes, programes i altre tipus de manifestació cultural que es van desenvolupar, tant per la pròpia Administració com pel teixit associatiu. Es va interrelacionar tots aquests elements amb els equipaments culturals que rebien o oferien activitat cultural.

Fruit d'aquest treball es va disposar d'una diagnosi o fotografia de la realitat sociocultural de Vilafranca i quines eren les mancances sobre les quals havíem d'incidir. El resultat final van ser un total de 112 propostes de millora.

Dotze anys després, s'ha fet una valoració del primer Pla d'Acció Cultural de Vilafranca i es pot afirmar que al voltant del 60 % de les propostes s'han dut a terme i al voltant del 15% al 20 % estan en procés d'execució. Per tant, podem afirmar que el nivell d'efectivitat ha estat prou satisfactori, tot i que encara hauria de millorar.

Per aquest motiu, l'equip de Govern, amb el consens de totes les forces polítiques amb representació al Ple Municipal, va veure la idoneïtat d'actualitzar el procés de debat. A tal fi, es va aprovar elaborar una nova diagnosi i una bateria de propostes actualitzades per seguir treballant i apostant per la qualitat de les polítiques culturals a Vilafranca. Novament i amb el suport de la Diputació de Barcelona, hem estat pioners a l'hora de renovar i elaborar un nou Pla d'Acció Cultural.

Aquest segon Pla d'Acció Cultural, volgut ben participatiu, ha comptat amb la implicació directa d'unes 120 persones, membres d'entitats i col·lectius culturals, persones que tenen una afinitat en determinats àmbits socials, polítics i tècnics de la cultura. Després d'un any intens de molta feina ha sortit aquest document que ens permet tornar a marcar col·lectivament les línies d'actuació en polítiques culturals i anar definint el rumb que hem de marcar pel futur de la nostra vila.

Disposeu, doncs, del procés de reflexió cultural, que tot i estar transcrit, resta obert i en constant debat de noves propostes.

Gràcies a tothom que hi ha participat per la vostra dedicació i per fer possible el nou Pla d'Acció Cultural, i a qui, tot i no haver pogut participar-hi, de ben segur que trebal·leu i seguiu fent-ho per la cultura i per Vilafranca. Aquest document, volgudament plural, és de i per a tothom.

Raimon Gusi i Amigó

Regidor de Cultura

Procés metodològic

El Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès 2014 – 2020 ha sigut realitzat d'acord amb un procediment metodològic que ha permès combinar el rigor de la recerca amb la captació de percepcions i opinions que han ajudat a estructurar un document ambiciós i realista a la vegada. Les fases de treball han sigut:

- En un primer moment, el Departament de Cultura de l'Ajuntament ha fet una **recopilació de documents** interns (memòries, projectes, pressupostos, agendes culturals i altres suports comunicatius, etc.) i externs (informació sobre el territori, els agents socials, plànols, etc.). El coordinador del Pla ha elaborat prèviament una llista de la documentació preferent (octubre – desembre 2012).
- Paral·lelament el mateix consultor-redactor del PAC ha fet una **recerca d'informació** que té l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona o que està disponible en altres institucions (Idescat, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, etc.) (octubre - novembre 2012).
- S'han realitzat un parell de dies complets de **visites als equipaments i programes culturals municipals** de Vilafranca amb entrevistes a les persones responsables de cadascun d'ells (24 i 26 d'octubre 2012).
- S'han desenvolupat unes **entrevistes en profunditat** als màxims responsables municipals de cultura: el regidor i el cap del Departament de Cultura (24 i 26 d'octubre 2012).
- S'ha dut a terme un **seminari intern de reflexió i debat** amb els tècnics municipals de cultura i altres invitats de l'Ajuntament (educació, joventut, ...) per analitzar a fons la realitat de la cultura i la política cultural vilafranquina. El coordinador metodològic del PAC ha preparat uns guions de continguts per facilitar la conducció i l'aprofundiment en la sessió (31 d'octubre 2012).
- S'ha fet una **anàlisi a fons del primer Pla d'Acció Cultural de Vilafranca** de l'any 2001 (octubre – novembre 2012).
- S'han realitzat les reunions necessàries per preparar el **pla de comunicació** de la realització del Pla d'Acció Cultural (novembre 2012).

- S'han fet dues **sessions de treball amb els responsables de les diferents forces polítiques** presents en el consistori (19 desembre de 2012 – 24 de gener 2013).
- S'ha convocat el **Fòrum per a la Cultura a Vilafranca**, amb dues **sessions matinals obertes i participatives, de propostes d'acció cultural** amb una especial invitació a les persones i els grups més actius de la vida social i cultural vilafranquina, per conèixer la seva visió de la realitat cultural vilafranquina i les propostes que es feien en els sectors de la cultura presents. Hi han participat unes 70 persones (16 de març – 4 d'abril 2012).
- Amb la informació, les percepcions i les opinions recollides i els resultats de les anàlisis realitzades, s'ha redactat un **diagnòstic de l'estat de la cultura i la política cultural a Vilafranca i una primera orientació de les propostes de millora** (abril – maig 2013).
- S'ha fet diverses sessions de **contrast del document de treball** amb els responsables polítics i tècnics municipals i el consultor-redactor del PAC (juliol - setembre 2013).
- Per acabar s'ha fet la **redacció definitiva del Diagnòstic i Propostes del Pla d'Acció Cultural de Vilafranca 2014 - 2020** (setembre – octubre 2013).

Tant el disseny com l'execució metodològica i el redactat del conjunt del Pla d'Acció Cultural han sigut duts a terme per en David Roselló i Cerezuela, consultor en polítiques i projectes culturals que ja va fer el Primer Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès de l'any 2001, per encàrrec coordinat de l'Ajuntament de Vilafranca i del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

DIAGNÒSTIC

[Estat de la qüestió de la cultura i la política cultural a Vilafranca]

1 - Vilafranca del Penedès, primera radiografia de la societat

1.1 - Una visió múltiple i enriquidora del territori

Vilafranca (39.035 habitants l'any 2012¹) viu en una multi-dimensió supraterritorial. Per una banda és la capital de la comarca de l'Alt Penedès (106.252 habitants). Per una altra banda s'identifica amb el territori històric del Penedès (354.497 habitants), a vegades anomenat popularment Gran Penedès o territori Penedès, que abasta les actuals comarques de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf, però també amb la recentment redefinida Vegueria Penedès que, a més de les 3 comarques esmentades, inclou bona part (però no tota) de la comarca de l'Anoia. Finalment en altres esferes es defineix l'Àmbit de planificació Penedès. Val a dir que les diferents propostes deriven de visions polítiques diferents.

L'Alt Penedès té 27 municipis, inclosa Vilafranca, sobre els que aquesta exerceix una influència i atracció en gran part dels serveis i programes generals. En termes de dinàmica cultural, Vilafranca té així, al menys 67.000 persones de la resta de la comarca a qui els fa la funció de capital cultural. Això incrementa, alhora, la massa crítica necessària pel desenvolupament de certes propostes culturals. Si es compte amb tot el Penedès², l'atracció i la influència s'estén a més de 300.000 persones. Aquesta capacitat de ser referent cultural la comparteix amb altres localitats motors culturals penedesencs: Vilanova i La Geltrú (66.591 habitants), El Vendrell (36.647 hab.), Sitges (29.039), etc. Val a dir que les comunicacions per carretera i ferrocarril entre municipis del Penedès són bones i facilita la mobilitat. La comunicació amb Vilanova i El Vendrell és bona i directa. Pel que fa a la comarca de l'Alt Penedès el traçat de les carreteres és radial, convergint sempre en Vilafranca.

Finalment, Vilafranca es troba a uns 55 km. de Barcelona, uns 45 minuts per carretera i 57 minuts en tren. La millora general de les comunicacions fa que la gent es desplaça amb més facilitat i assiduitat a altres localitats per gaudir de les seves ofertes culturals, però també que poden venir a Vilafranca. Futures connexions en tren milloraran encara més aquesta sensació de proximitat i connectivitat amb Barcelona.

¹ Si no s'indica el contrari, totes les dades d'aquest Pla són del Padró Municipal d'Habitants i de l'Institut Català d'Estadística – IDESCAT, i són de 2012.

² Per aprofundir en l'estudi i el coneixement de la realitat penedesenca val la pena consultar el Llibre Blanc de la Cultura al Penedès. Una aproximació diagnòstica de l'Institut d'Estudis Penedesencs. 2013.

Aquesta identificació del territori és important per Vilafranca perquè una part important del seu imaginari i de l'acció que comporta es situa en les vinyes i els cellers, fora del límit municipal però amb una forta influència en la vila.

1.2 - Una visió actual de la societat vilafranquina

Vilafranca té un perfil sociodemogràfic molt semblant a la mitjana catalana. La repartició de la població per franges d'edat, l'origen i nacionalitat de la població, la renda familiar disponible i altres variables són, segons l'IDESCAT, força coincidents:

Indicador (2012)	Vilafranca del Penedès	Catalunya
Menors de 14 anys	16,8 %	15,5 %
Majors 65 anys	15,3 %	16,8 %
Nascuts a Catalunya	64,8 %	63,0 %
Nascuts a l'estranger	18,8 %	17,5 %
Renda familiar disponible bruta, per habitant	17,2 Milers €	17,4 Milers €
PIB a preu de mercat per habitant	29,7 Milers €	29,9 Milers €

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT

En canvi, hi ha més diferències en altres indicadors que donen a Vilafranca un perfil propi:

- Nascuts a la resta de l'estat espanyol: Vilafranca (16,4%) – Catalunya (19,4%), bàsicament d'Andalusia i Extremadura i Castella - La Manxa.
- Nivell d'instrucció: les dades són de 2001 però indiquen una certa diferència de diplomats i titulats superiors a favor de Catalunya, que es deu mantenir avui en dia. El percentatge de gent analfabeta o sense estudis és lleugerament superior a Vilafranca. Aquesta dada és important perquè està demostrat que un elevat nivell cultural està força lligat a un major consum i pràctica cultural.
- Coneixement del català: les dades són de 2011 i en comprensió, parla, lectura i escriptura de la llengua, Vilafranca està per davant de Catalunya.

1.3 - Una visió evolutiva de la societat vilafranquina

En relació al diagnòstic del Pla de l'any 2001 (fet el 2000 amb algunes dades de l'últim cens, l'any 1996), la majoria d'indicadors mostren canvis significatius.

Què ha canviat més en la societat vilafranquina en els últims anys?

1. **Increment del 30 % de població** (30.024 habitants el 2000 – 39.035 el 2012)
2. **Creixement relatiu de la població de menys de 15 anys** (15,8% el 1996, 14,7 el 2000 i 17,1% el 2012) **i de 65 anys i més** (14,8% el 1996, 15,9 el 2000 i 15,4% el 2012). Per tant, ha baixat percentualment la població adulta de 15 a 65 anys (69,4% el 1996, 69,4 el 2000 i 67,5% el 2012).
3. **Creixement de població en certs barris de la vila** (La Girada de manera molt destacada, 941%; i Molí d'en Rovira, 144%, i Centre, 89%, de manera més atenuada)
4. **Disminució important de la població nascuda a Catalunya** (73,1% el 1996 – 65,1% el 2012)
5. **Disminució de la població nascuda a Vilafranca** (actualment és només 36,7%) **i a Barcelona**, (11,2%). La resta de municipis té valors inferiors a l'1%.
6. **Davallada important de persones nascudes a la resta de l'Estat espanyol** (24,6% el 1996 - 16,0% el 2012).
7. **Increment de la procedència de persones d'altres països**, tant de qui arriba com de qui neix a Vilafranca dins una família estrangera. On ha crescut més és a La Girada (1.150%) i a Centre Vila (974%). Tot i així, la població estrangera és més freqüent a L'Espirall (25,5%), Centre Vila (22,8%) i Les Clotes (20,4%). N'hi ha menys a Afores (10,6%), Molí d'en Rovira (11,4%) i La Girada (12,5%).
8. **Presència de població estrangera per nacionalitats majoritàries**: Marroc (42,1% sobre el total d'estrangers), Perú (8,6%), Equador (7,7%) i Bolívia (6%).
9. **Davallada de la població ocupada a la indústria** (38,3% el 1996 – 14,4% el 2012), la agricultura (1,6% el 1996 – 0,76% el 2012 i la construcció (7,0% el 1996 – 5,3% el 2012). En canvi, **ha pujat marcadament la població ocupada en els serveis** (53,1% el 1996 – 79,5% el 2012).

Quadre dels canvis més significatius:

Indicador	1996	2000	2011
Població total	28.457	30.220	39.035 (+30%)
Població nascuda a Catalunya	73,1%	73,1%	65,1%
Població nascuda a la resta de l'estat	24,6%	23,7%	16,0%
Població nascuda a l'estranger	2,3%	3,1%	19,0%
Ocupació - agricultura	1,6%		0,8%
Ocupació - indústria	38,3%		14,4%
Ocupació - construcció	7,0%		5,3%
Ocupació - serveis	53,1%		79,5%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT

1.4 - La percepció des de dins

De manera molt general i acceptant la seva diversitat de maneres de ser i de pensar, la societat vilafranquina tendeix a identificar-se com³:

- Una ciutat de serveis, líder territorial, atractiva i amb un elevat nivell de qualitat de vida
- Identitària i tendent a ser tradicional, conservadora i proteccionista
- Orgullosa de ser com és
- Culturalment activa i dinàmica, sobre tot pel que fa a la cultura popular

En síntesi:

A grans trets la societat vilafranquina és cada cop més jove i culturalment diversa, amb un nivell elevat però decreixent de persones nascudes a Catalunya però no necessàriament a Vilafranca, un increment elevat de persones nascudes a l'estranger, amb un relativament baix nivell educatiu, amb un relativament elevat nivell d'inquietuds culturals (pràctica, consum i associacionisme), basada en els serveis, tirant a tradicional i conservadora, orgullosa i culturalment dinàmica.

³ Aquesta percepció, poc mesurable en base estadística, s'ha obtingut de les reunions amb els representants polítics, la Regidoria de Cultura i el Fòrum ciutadà.

1.5 - Mapa de situació de Vilafranca del Penedès

2 - Un antecedent en el Pla de 2001: 12 anys després, una avaluació

El Pla d'Acció Cultural de 2001 va representar un impacte per al sector cultural de Vilafranca. Es tractava pràcticament d'un dels primers plans estratègics de cultura que es feien a Catalunya i, per tant, a Espanya. El va impulsar l'Ajuntament i va comptar amb el suport conceptual, metodològic i econòmic de la Diputació de Barcelona. La seva gènesi va trigar més d'un any i va registrar la participació de prop de 150 persones en les diferents etapes amb què va comptar⁴. Més enllà dels resultats, el Pla de 2001 va deixar un molt bon record en gran part de la gent que hi va participar: per primera vegada es parlava de cultura, la seva presència en les polítiques públiques i amb visió de futur.

El pla va definir la necessitat de disposar d'una política cultural per a la ciutat i va ordenar les propostes en un gran àmbit general, 3 grans àmbits sectorials o específics d'actuació més 2 eixos transversals. Aquests són:

- ❖ Àmbit general: Una política cultural com a eix vertebrador de l'acció cultural i del diàleg amb els diversos sectors de la societat relacionats amb la cultura vilafranquina.

- Establir criteris generals d'actuació

- Dissenyar programes integrats en els diferents sectors de l'acció cultural

- Establir un diàleg fluid entre la cultura i d'altres sectors d'activitat

- Facilitar l'accés de tots els públics a la cultura i d'alguns sectors de població en particular

- Dotar la política cultural de recursos humans i econòmics

- Millorar els equipaments culturals existents i contemplar l'ús d'altres equipaments de la ciutat

- Crear les estructures de decisió i coordinació necessàries en el si del sector cultural

- ❖ Àmbit 1: Fer del patrimoni, i en particular de les cultures de la vinya i el vi, un motor del desenvolupament de Vilafranca tot posicionant-se a la cruïlla entre l'element natural, el productiu i el cultural

- Línia 1: La memòria

⁴ Veure "Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès". Papers de treball, 2. Edicions de la Diputació de Barcelona. 2001.

Línia 2: Estudiar i conservar per conèixer millor

Línia 3: El turisme cultural com a factor de desenvolupament local

- ❖ Àmbit 2: Fomentar la cultura, i en particular la creació artística, de manera integrada tant en els seus sectors com en les seves funcions

Línia 4: Les arts de l'espectacle

Línia 5: Les arts visuals

Línia 6: Una oferta cultural diversa

- ❖ Àmbit 3: Potenciar la festa com a factor de participació i cohesió social.

Línia 7: La Festa Major, la major de les festes

Línia 8: Un cicle festiu equilibrat per a una societat diversa

- ❖ Eix transversal 1: Redimensionar l'abast territorial de les propostes culturals.
- ❖ Eix transversal 2: Implicar tots els agents socials en la dinàmica cultural de Vilafranca

En total es varen identificar més d'un centenar de propostes d'acció concretes.

12 anys després es fa difícil avaluar l'impacte real del Pla i precisar en quina mesura aquest ha estat el responsable únic de la posada en marxa de les línies i propostes. Fent una anàlisi global es pot dir que el Pla s'ha acomplert en un 70%-80% entre les mesures ja executades i les que encara estan en procés d'aplicació.

Les principals propostes del 2001 que s'han convertit en realitat són:

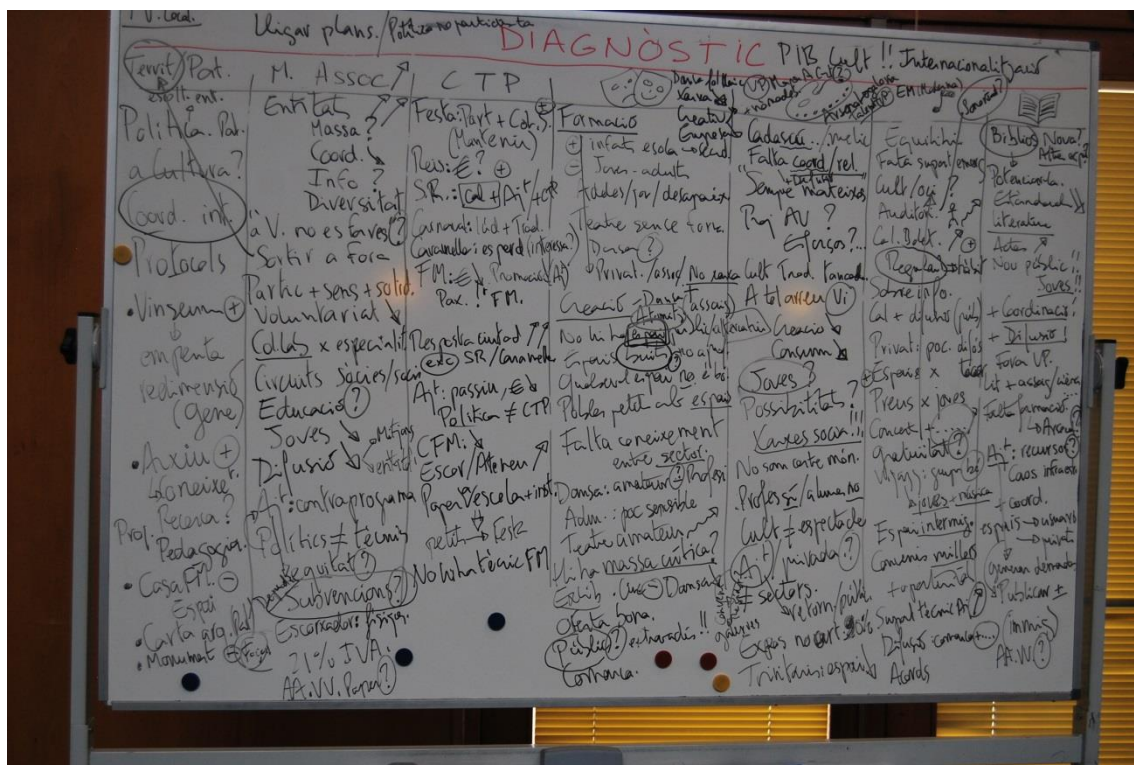
- Millorar en el conjunt de la política cultural municipal
- Potenciar el desenvolupament de les cultures de la vinya i el vi, materialitzat, sobretot en la creació del Vinseum i els programes que desenvolupa
- Crear l'Auditori (encara que falta acabar una segona fase)
- Millorar el Teatre Cal Bolet
- Fer el protocol de la Festa Major
- Crear una figura professional per a la gestió integral de les arts visuals
- Crear una figura professional per a la cultura tradicional i popular (tot i que no exclusiva de la Festa Major com també es demanava)
- Complementar la feina dels tècnics municipals amb consells específics de participació
- Millorar la comunicació de l'activitat cultural (formats en paper i digitals)

En canvi, algunes de les propostes que avui en dia segueixen pendents són:

- Ampliar la biblioteca Torras i Bages
- Crear un ens de coordinació de l'activitat cultural de Vilafranca i del cicle festiu especialment
- Crear una figura professional per a la gestió integral del patrimoni (tot i que la direcció del Vinseum fa una part de les funcions)
- Utilitzar les escoles i biblioteques escolars com a centres culturals

En aquests anys s'han estructurat alguns ens que ajuden a la gestió de l'oferta cultural:

- Fundació de la Festa Major
- Consell de la Festa Major
- Patronat del Bolet i Auditori
 - o Comissió de programació de teatre, música i dansa (integrada en el Patronat anterior)
- EPEL (Entitat Pública Empresarial Local) Escola de Música Dolors Calvet
- Comissió de Carnaval (sense figura jurídica)

3 - La política cultural de l'Ajuntament, anàlisi i valoració

La política cultural actual de l'Ajuntament es centra bàsicament en 4 grans eixos:

1. La cultura de la vinya i sobretot el vi com a tema central al voltant del qual giren moltes de les propostes: Museu, festivals, mostres, turisme, ...
2. El suport a la cultura tradicional i popular, la més visible i present a Vilafranca: Festa Major, cicle festiu, Castellers, ...
3. El suport a les entitats culturals, molt actives i amb propostes punteres a nivell nacional. Moltes d'elles estan vinculades a la cultura tradicional i popular.
4. Programació estable i regular en tots els sectors.

3.1 - Una visió transversal

Dimensió territorial

L'actual distribució territorial de l'acció cultural dins la vila sembla satisfactòria. La mida relativament petita i la facilitat de desplaçaments interns fan que l'equilibri entre les accions del centre i les dels barris sigui ben apreciat pel conjunt de la gent. No hi ha una demanda explícita de més descentralització. A més, Vilafranca ha sabut créixer amb espais culturals ubicats fora del centre: Auditori, Arxiu i, en menor mesura, l'Escorxador. Els altres equipaments culturals públics, i gran part dels associatius, estan al centre: biblioteca, museu, capella de sant Joan, claustre de sant Francesc, sala dels Trinitaris, Casa de la Festa Major, Cal Bolet, escola de música, Arsenal,

En una visió territorial supramunicipal, Vilafranca juga un paper d'atracció sobre els municipis veïns i del conjunt de l'Alt Penedès. Això és bo per a la ciutat perquè la destaca en el panorama cultural i crea una certa massa crítica addicional necessària per consolidar aquelles propostes culturals que, amb el públic sol de Vilafranca, seria més difícil mantenir.

També hi ha una dimensió àmplia de Penedès, que agrupa les comarques de l'Alt Penedès (capital Vilafranca), el Baix Penedès (capital El Vendrell) i el Garraf (capital Vilanova). El Penedès es compon de 47 municipis amb un total de 354.497 habitants. Val a dir que aquesta visió àmplia no es correspon sempre amb els nivells d'actuació. Més enllà de col·laboracions puntuals, no hi ha una acció conjunta o mancomunada de les 3 comarques.

Dimensió de l'acció

Per fer aquest diagnòstic s'ha fet un buidat exhaustiu de les agendes culturals dels 12 mesos de l'últim any complet, el 2012. Per entendre el quadre de síntesi cal tenir en compte les següents consideracions:

- A les agendes figuren la pràctica totalitat de les activitats pròpies de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament, aquelles en les aquesta col·labora i algunes de les que duen a terme les entitats culturals de la vila amb un interès gran per a l'Ajuntament.
- En realitat contempla molta més acció cultural donat que el desglossament de les festes majors (la general i les de barri) i d'alguns festivals donaria molt més volum de propostes.
- Altres regidories organitzen activitats que també poden ser considerades culturals (concerts, exposicions, etc.) però que no figuren sempre a l'agenda.
- No hi ha la totalitat de la gran quantitat d'activitats culturals que organitzen les associacions i les empreses i que, per raons diverses, no acaben figurant a l'agenda.
- S'ha respectat la classificació sectorial (arts escèniques, música, ..) de l'agenda però s'ha entrat molt més en detall (ex: teatre, dansa, música clàssica, etc.) i s'han considerat sectors que no figuren com a tals (patrimoni, per exemple).
- En alguns sectors que ho treballen específicament i sempre que és fàcil de diferenciar (teatre i literatura), s'ha fet una classificació per adults i una altra per públic familiar/infantil. En altres sectors, la separació o no té sentit o es fa difícil de destriar.
- En alguns casos el títol enunciatiu, el tipus d'activitat o la fusió de sectors i estils ha fet difícil classificar alguna activitat. S'ha actuat d'acord amb el sentit comú i alguns indicadors que ajudaven a identificar.
- En tota classificació numèrica, es posa en el mateix costat les activitats culturals d'un marcat caràcter professional amb les de tipus més amateur. I, entremig, hi ha totes les possibilitats.

Finalment, el quadre de síntesi del volum d'activitat cultural anunciat a l'agenda cultural de tot l'any 2012 és:

Quadre de síntesi del volum d'activitat cultural anunciat a l'agenda cultural de tot l'any 2012 a Vilafranca del Penedès

2012	Patrimoni				Arts escèniques				Arts visuals		Música			Literatura		Audiovisual		CTP		Xerrades		Tallers		Altres	Act /mes
Mes	Nat	Doc	Arq	Inm	T Ad	T inf	Dans	Circ	Art	Div	Pop	Clàs	Mod	Ad	Inf	Pel	Doc	CTP	FM	Cult	Div	Cult	Div		
G	1	2			5	2			3	7	10	2	8	8	2	2	1	16		2	18	9	4	10	112
F	1		2		2	1			4	6	2	2	2	5	1		4	14		1	7	1	2	1	58
M			4	1	4	1	1		2 ¹	2	1	11	4	7	2	1	2	2		2	8	2	16	1	72
A					2	3	2		8	1	5	3	2	7	2	1	1	13		1	9	2	14	8	84
M			5		4	3	1		6	1	3	13	4	4	2		4	7		3	10	2	10	8	90
J			3		2	1	1		9		2	6	5	21 ²	5	1	6	3	3		3		3	6	59
J	1		5						6	3			16	3				4	3		2	1	7	4	55
A-S			3						6	3			7	1	2			13 ⁴	2		6	4	11	5	63
O	1		3		2	1	1		2	8	4	1		6	2	1	2	3		1	7	5	13	8	71
N			7		5	1			6	3	4	1	2	4	2	12 ³	1	6		3	8	3	14	2	72
D			1		2	1		1	11	4	6	5	1	3	2			4		1	3	7	19		71
Total	4	2	33	1	28	14	6	1	61	38	37	44	51	48	22	6	21	85	8	14	81	36	113	53	808

Elaboració pròpia a partir de l'agenda cultural de gener a desembre de 2012. - ¹ Inclou VIDET, ² Inclou EVA, ³ Inclou MOST, ⁴ Comptant la Festa Major com una sola activitat

Fent una anàlisi d'aquest quadre de síntesi es poden fer les següents consideracions, seguint l'ordre dels sectors de la cultura:

- El sector del patrimoni no figura com a tal a l'agenda (apareix sota forma de xerrades i conferència o a l'apartat "altres") i és molt poc representat a l'agenda. Això és degut, bàsicament, al fet que el Vinseum té altres mecanismes de difusió que no sempre passen per l'agenda municipal. En tot cas el sector del patrimoni present a l'agenda centra la difusió de la seva activitat en itineraris i visites. Ni el patrimoni natural ni l'immaterial estan pràcticament presents. L'acció cultural de l'Arxiu tampoc figura mai a l'agenda.
- En les arts escèniques, el teatre és clarament el predominant. La dansa és molt poc present i el circ gens. Les propostes infantils/familiars/escolars (teatre de text, titelles i altres) són força abundants (13 en un any), la qual cosa indica una voluntat municipal sobre aquest públic. Cada mes, llevat de vacances, hi ha bàsicament una proposta o més de programació en aquest sentit.
- A Vilafranca hi ha un elevat número d'exposicions d'art (unes 63) tot i que de formats i ubicacions molt diferents. La majoria són d'artistes locals.
- A l'agenda també figuren unes 40 exposicions de matèria no clarament artística. Estan a l'agenda perquè solen utilitzar els mateixos espais.
- En música estan força equilibrats els concerts de música popular/cant coral (37), clàssica (44) i moderna (51). Gran part dels concerts, sobretot de clàssica, corren a càrrec de l'Escola de Música. Els de música popular corren a càrrec d'entitats locals. En el global de l'any baixa el nombre de concerts de grups professionals de primera línia.
- Les activitats principals del sector de la literatura són les presentacions de llibres i les narracions pels adults (vora 70) i la narració de contes pels infants (més de 20).
- La cultura tradicional i popular (CTP), que depassa de llarg el centenar d'activitats quan es compten les de les festes majors, es manifesta, a partir d'aquest quadre de síntesi, com el sector més present a la cultura vilafranquina. Es pot dir fàcilment que, de mitjana, a la vila hi ha una activitat d'aquest sector cada dos dies.
- Fora dels sectors artístics, el patrimoni i la CTP, l'agenda mostra un elevat nombre de xerrades i conferències (vora un centenar), però molt poques d'elles, 14, de signe clarament cultural. La resta, 81, són d'altres sectors no culturals molt diversos.

- Pel que fa a la formació, cursos i tallers, es pot fer la mateixa consideració: gran oferta (vora el centenar i mig d'accions), però poques de culturals, 36, en relació a les d'altres temàtiques, 113.
- Hi ha 53 activitats classificades a "altres" a l'agenda generalment poc culturals. Val a dir, com es deia a l'inici d'aquesta revisió, que moltes de les visites i itineraris de patrimoni estan en aquest capítol mixt. Pel quadre s'hi ha deixat només a "altres" les que realment no pertanyen a cap sector de la cultura. Solen ser activitats de tipus social, recreatiu, de salut, educatives, etc.

Algunes constatacions de tipus transversal:

- A Vilafranca es fan més d'un miler d'activitats culturals o similars⁵ l'any, si es compten cadascuna de les que es duen a terme a les diverses festes majors. Això vol dir una mitjana de 3 activitats al dia, comptant absolutament tots els dies de l'any.
- L'activitat cultural basada en tots els sectors es reparteix bastant uniformement al llarg de l'any (una setantena d'activitats al mes) a excepció de febrer i de l'estiu (juliol i, sobretot, agost i setembre) quan baixa bastant. La Festa Major compensa aquest buit estiuenc.
- En alguns sectors les xifres augmenten considerablement gràcies a l'existència de festivals o formats similars que concentren i realcen les activitats que s'hi fan. És el cas del teatre juvenil (Mostra), arts visuals (Videt), música moderna (Vijjaz), literatura per adults (EVA), cinema (Most). Es donen altres casos de mostres més petites o moments especials (Teatre infantil i juvenil, Festes de Sant Raimon, Cicle de música moderna, Festa de la música el 21 de juny, Cicle de projeccions de muntanya).
- Les festes de Sant Raimon, el Carnaval i les festes majors de ciutat i barris (juny, juliol i agost) concentren una part important de la cultura tradicional i popular.

⁵ D'acord només amb les que apareixen a l'"Agenda cultural". De ben segur que n'hi ha moltes més, pròpies i internes de les entitats que no apareixen a l'agenda.

Anàlisi dels pressupostos

L'anàlisi del pressupost de cultura i la seva relació amb el pressupost general de l'Ajuntament permet entendre el pes relatiu de la política cultural en el conjunt de la política municipal.

Taula Pressupost municipal de cultura sobre el total de l'Ajuntament

	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% cultura
2002	1.794.198,48 €	25.468.326,00 €	7,04%
2003	3.381.472,52 €	28.463.161,82 €	11,88%
2004	2.561.650,47 €	28.699.240,51 €	8,93%
2005	3.267.580,12 €	32.515.094,04 €	10,05%
2006	2.896.646,43 €	37.706.702,33 €	7,68%
2007	5.172.048,69 €	49.929.977,57 €	10,36%
2008	6.828.827,90 €	49.763.574,88 €	13,72%
2009	3.343.548,68 €	50.372.484,04 €	6,64%
2010	2.881.467,55 €	48.790.069,22 €	5,91%
2011	4.025.223,83 €	46.019.909,68 €	8,75%

Font: Elaboració del CERC a partir de les dades publicades per l'Àrea de Promoció Econòmica i Ocupació de la Diputació de Barcelona (SIEM)

Nota: A partir de l'any 2010, els capítol 451 de despeses culturals passen a ser despesa 33 de Cultura (incloent la subfunció 453 de patrimoni històric i 452 d'oci i temps lliure)

En una primera lectura de la taula anterior permet veure que fins esclatar la crisi econòmica actual l'Ajuntament de Vilafranca destinava uns pressupostos elevats i lleugerament creixents a la cultura, arribant l'any 2008, al màxim del 13,72%, degut, en gran mesura, a les obres del capítol VII (com es pot veure a la taula de l'any 2008 més endavant), corresponents, en gran mesura a la construcció de l'Auditori. D'igual manera es constata que els anys següents aquest percentatge baixa de manera accentuada, amb fortes retallades en les partides culturals. L'any 2011, últim del que es tenen dades elaborades, el pressupost de cultura s'incrementa de nou, en valor absolut i relatiu, quan el global de l'Ajuntament va patint una disminució sostinguda des de l'any 2009. Això es deu, un cop més a les obres realitzades pels organismes autònoms a qui se'ls va transferir el capital. Es tracta, per tant, d'una situació especial degut a la construcció de nous immobles i la seva dotació tècnica. Aquest conjunt de dades és un indicador de l'esforç pressupostari per a la cultura que ha fet l'Ajuntament fins i tot en les èpoques econòmicament més difícils.

Per entendre millor aquestes xifres val la pena fer un doble exercici comparatiu:

1 – Comparar el percentatge de cultura dins del pressupost municipal de Vilafranca amb la mitjana d'altres municipis similars en habitants de la província de Barcelona (les dades són de la Diputació de Barcelona). Els 6 municipis que s'agafa com a comparativa per trams de població són: Sant Feliu de Llobregat, Vic, Igualada, Ripollet, Montcada i Reixac i Sant Adrià de Besòs; l'any 2011 són 5 municipis, ja que no es disposa de dades SIEM a Sant Adrià de Besòs

2 – Fer un seguiment d'aquestes dades en el temps: 2008 – 2011.

Taula Pressupostos municipals de cultura. Comparativa (2008-2011)

	2008				
	Pressupost cultura (total)	Pressupost Ajuntament	Pressupost cultura / Ajuntament	Despesa en cultura per habitant	Total habitants
Vilafranca del Penedès	6.828.827,90	49.763.574,88	13,72%	182,76 €	37.364
Total municipis mateix tram de població (30.000 – 50.000 hab.)	39.717.784,24	308.631.596,18	12,87%	178,92 €	221.984
Mitjana 6 municipis de 30.000 – 50.000 hab. Prov. Barcelona	6.619.630,71	51.438.599,36	12,87%	178,92 €	36.997
	2009				
	Pressupost cultura (total)	Pressupost Ajuntament	Pressupost cultura / Ajuntament	Despesa en cultura per habitant	Total habitants
Vilafranca del Penedès	3.343.548,68	50.372.484,04	6,64%	87,01 €	38.425
Total municipis mateix tram de població (30.000 – 50.000 hab.)	45.381.903,30	330.188.807,00	13,74%	200,82 €	225.983
Mitjana 6 municipis de 30.000 – 50.000 hab. Prov. Barcelona	7.563.650,55	55.031.467,83	13,74%	200,82 €	37.664

	2010				
	Pressupost cultura (total)	Pressupost Ajuntament	Pressupost cultura / Ajuntament	Despesa en cultura per habitant	Total habitants
Vilafranca del Penedès	2.881.467,55	48.790.069,22	5,91%	75,40 €	38.218
Total municipis mateix tram de població (30.000 – 50.000 hab.)	29.513.212,45	283.008.911,07	10,43%	135,37 €	218.023
Mitjana 6 municipis 30.000 – 50.000 hab. Prov. Barcelona	4.918.868,74	47.168.151,85	10,43%	135,37 €	36.337
	2011				
	Pressupost cultura (total)	Pressupost Ajuntament	Pressupost cultura / Ajuntament	Despesa en cultura per habitant	Total habitants
Vilafranca del Penedès	4.025.223,83	46.019.909,68	8,75%	103,78 €	38.785
Total municipis mateix tram de població (30.000 – 50.000 hab.)	10.798.538,84	213.324.628,85	5,06%	55,44 €	194.767
Mitjana 5 municipis 30.000 – 50.000 hab. Prov. Barcelona	2.159.707,77	42.664.925,77	5,06%	55,44 €	38.953

Font: Elaboració del CERC a partir de les dades publicades per l'Àrea de Promoció Econòmica i Ocupació de la Diputació de Barcelona (SIEM)

Nota: A partir de l'any 2010, els capítol 451 de despeses culturals passen a ser despesa 33 de Cultura (incloent la subfunció 453 de patrimoni històric i 452 d'oci i temps lliure)

El resultat comparatiu i evolutiu de les taules anteriors ens indica que Vilafranca ha destinat a la cultura un percentatge molt similar, fins i tot lleugerament superior, als altres municipis de referència fins el 2008 i que la retallada en cultura va ser molt gran, situant la vila clarament per sota dels municipis de referència. Els anys 2009 i 2010, el percentatge que representava el pressupost de cultura (6,64% l'any 2009) queia a la meitat del dels altres municipis de referència (13,74%). L'any 2011 es dona el fenomen invers: Vilafranca incrementa substancialment el seu pressupost de cultura, arribant al 8,75% del pressupost total municipal i la resta de municipis l'abaixen pràcticament a la meitat, arribant al 5,06% del total municipal.

Un cop es fa el càlcul de la despesa de cultura per habitants, els resultats segueixen la mateixa corba amb pujades i baixades: Vilafranca inverteix més per habitant que els municipis de referència al 2008, baixa dràsticament el 2009 i 2010 i remunta de manera destacada el 2011.

D'entrada es veuen grans oscil·lacions dels resultats difícils d'entendre si no es fa una anàlisi, més detallada encara, dels diferents capítols que componen un pressupost.... i el que es veu és que el capítol que fa modificar els resultats és el VI, el d'inversions.

Això es veu a les taules següents:

Taules dels pressupostos municipals de Vilafranca del Penedès desglossats per capítols (2008-2011)

Vilafranca del Penedès - 2008	Cultura (*)		Global Ajuntament	
	Total (€)	% sobre total	Total (€)	% sobre total
Capítol I	449.472,15	6,58%	15.502.346,25	31,15%
Capítol II	647.990,62	9,49%	10.930.524,76	21,96%
Capítol III	-	0,00%	955.183,17	1,92%
Capítol IV	1.748.486,90	25,60%	7.726.687,99	15,53%
Capítol VI	717.479,77	10,51%	8.898.810,16	17,88%
Capítol VII	3.265.398,46	47,82%	3.601.874,96	7,24%
Capítol VIII	-	0,00%	-	0,00%
Capítol IX	-	0,00%	2.148.147,59	4,32%
Total capítols	6.828.827,90	100%	49.763.574,88	100%
Despesa corrent (caps I, II, IV)	2.845.949,67	41,68%	34.159.559,00	69,99%
Despesa de capital (cap VI, VII)	3.982.878,23	58,32%	12.500.685,12	25,61%
Despesa financera (caps VIII, IX)	0,00	0,00%	2.148.147,59	4,40%

Vilafranca del Penedès - 2009	Cultura (*)		Global Ajuntament	
	Total (€)	% sobre total	Total (€)	% sobre total
Capítol I	549.984,63	16,45%	16.432.009,69	32,62%
Capítol II	362.317,43	10,84%	11.779.838,72	23,39%
Capítol III		0,00%	576.094,79	1,14%
Capítol IV	1.962.437,65	58,69%	8.313.731,80	16,50%
Capítol VI	193.401,52	5,78%	10.481.412,55	20,81%
Capítol VII	275.407,45	8,24%	425.691,08	0,85%
Capítol VIII		0,00%	0,00	0,00%
Capítol IX	-	0,00%	2.363.705,41	4,69%
Total capítols	3.343.548,68	100%	50.372.484,04	100%
Despesa corrent (caps I, II, IV)	2.874.739,71	85,98%	36.525.580,21	73,35%
Despesa de capital (cap VI, VII)	468.808,97	14,02%	10.907.103,63	21,90%
Despesa financera (caps VIII, IX)	0,00	0,00%	2.363.705,41	4,75%

Vilafranca del Penedès - 2010	Cultura (*)		Global Ajuntament	
	Total (€)	% sobre total		Total (€)
Capítol I	601.968,74	20,89%	15.865.391,70	32,52%
Capítol II	525.157,44	18,23%	11.431.638,57	23,43%
Capítol III	-	0,00%	492.801,45	1,01%
Capítol IV	1.339.185,30	46,48%	8.263.896,55	16,94%
Capítol VI	269.034,84	9,34%	10.084.753,48	20,67%
Capítol VII	146.121,23	5,07%	424.155,68	0,87%
Capítol VIII	-	0,00%	0,00	0,00%
Capítol IX	-	0,00%	2.227.431,79	4,57%
Total capítols	2.881.467,55	100%	48.790.069,22	100%
Despesa corrent (caps I, II, IV)	2.466.311,48	85,58%	35.560.926,82	73,63%
Despesa de capital (cap VI, VII)	415.426,07	14,42%	10.508.909,16	21,76%
Despesa financera (caps VIII, IX)	-	0,00%	2.227.431,79	4,61%

Vilafranca del Penedès - 2011	Cultura (*)		Global Ajuntament	
	Total (€)	Total (%)	Total (€)	Total (%)
Capítol I	581.601,59	14,45%	16.179.420,36€	35,16%
Capítol II	396.364,45	9,85%	10.693.466,10	23,24%
Capítol III	-	0,00%	566.167,62	1,23%
Capítol IV	1.125.905,45	27,97%	7.664.242,78	16,65%
Capítol VI	1.435.572,52	35,66%	7.428.413,89	16,14%
Capítol VII	485.779,82	12,07%	1.138.888,53	2,47%
Capítol VIII	-	0,00%	-	0,00%
Capítol IX	-	0,00%	2.349.310,40	5,10%
Total capítols	4.025.223,83	100%	46.019.909,68	100%
Despesa corrent (caps I, II, IV)	2.103.871,49	52,27%	34.537.129,24	75,98%
Despesa de capital (cap VI, VII)	1.921.352,34	47,73%	8.567.302,42	18,85%
Despesa financera (caps VIII, IX)	0,00	0,00%	2.349.310,40	5,17%

Font: Elaboració del CERC a partir de les dades publicades per l'Àrea de Promoció Econòmica i Ocupació de la Diputació de Barcelona (SIEM)

Nota: A partir de l'any 2010, els capítol 451 de despeses culturals passen a ser despesa 33 de Cultura (incloent la subfunció 453 de patrimoni històric i 452 d'oci i temps lliure)

* Els 6 municipis que s'agafa com a comparativa per trams de població són: Sant Feliu de Llobregat, Vic, Igualada, Ripollet, Montcada i Reixac i Sant Adrià de Besòs ; l'any 2011 són 5 municipis, ja que no es disposa de dades SIEM a Sant Adrià de Besòs

A les taules anteriors es pot observar que el capítol I (despeses de personal propi) s'incrementa molt lleugerament en aquests 4 anys degut més a alguna incorporació nova que a l'increment de salaris. L'any 2011 baixa en valor absolut i, sobretot, relatiu.

El capítol II (despeses corrent de l'activitat pròpia) va caure de manera significativa entre l'any 2008 i 2009 però es recupera també marcadament el 2010, degut, en gran part, a l'activitat del Vinseum i de l'Escola del Vi. Això vol dir que l'Ajuntament gasta, després, bastant menys el 2011 en activitat cultural (programes de difusió de la cultura, formació, etc.).

El capítol IV (transferències a altres agents, bàsicament organismes municipals autònoms i associacions culturals, ha baixat en aquests 4 anys i tot fa pensar que seguirà fent-ho en l'actualitat (una primera mesura del valor de 2012 indica que el cap. IV és de 970,662€. Per tant, disminueixen les transferències als organismes autònoms

(Vineum, Escola de Música, Patronat del Bolet, etc.) i el suport econòmic al moviment associatiu cultural (convenis i subvencions).

El capítol VI i VII (fons destinats a les obres arquitectòniques) va ser molt elevat l'any 2008, caient dràsticament l'any següent, tornant a pujar molt el 2011.

Fent una valoració global de l'Ajuntament de Vilafranca, s'observa de nou uns resultats oscil·lants d'un any per l'altre però amb una tendència a mantenir les despeses del personal municipal, disminuir les transferències als altres agents socials (subvencions, convenis, ...) i a mantenir certes obres.

Si es comparen aquest resultats amb els dels municipis de referència d'aquest diagnòstic, s'observen algunes evolucions ben diferents:

Taula Evolució dels pressupostos per capítols (mitjana període 2008-2011)

	Vilafranca del Penedès		MUNICIPIS DEL TRAM (30.000 – 50.000 hab.)	
	Cultura	Global Ajuntament	Cultura	Global Ajuntament
Capítol I	+29,40%	+4,37%	-29,03%	-1,34%
Capítol II	-38,83%	-2,17%	-28,35%	-5,41%
Capítol III	0%	-40,73%	0%	-20,78%
Capítol IV	-35,61%	-0,81%	-43,38%	+15,81%
Capítol VI	+100,09%	-16,52%	-95,28%	-39,90%
Capítol VII	-85,12%	-68,38%	-92,99%	+137,08%
Capítol VIII	0%	0%	0%	-97,74%
Capítol IX	0%	+9,36%	0%	+17,66%
Total capítols	-41,06%	-7,52%	-67,37%	-17,06%
Despesa corrent (caps I, II, IV)	-26,07%	+1,11%	-36,46%	-0,40%
Despesa de capital (cap VI, VII)	-51,76%	-31,47%	-95,05%	-28,75%
Despesa financera (caps VIII, IX)	0%	+9,36%	0%	-60,55%

Font: Elaboració del CERC a partir de les dades de l'Àrea de Promoció Econòmica i Ocupació de la Diputació de Barcelona (SIEM)

NOTA: aquesta taula mostra el percentatge positiu o negatiu de l'evolució pressupostària a nivell cultural i global de l'Ajuntament durant el període 2008-2010; els totals no són sumatoris, sinó que reflecteixen la comparativa de l'evolució

Mentre a Vilafranca el capítol de personal ha augmentat en un 29,40% en el període de 2008 a 2011, en els municipis de referència el mateix capítol ha disminuït de 29,03%. La Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca té l'increment més alt tant si es compara amb els altres municipis com amb la mitjana del global del propi Ajuntament. A la vegada, la disminució de la despesa pròpia per l'acció cultural ha baixat 38,83% a Vilafranca, més que al conjunt de municipis de referència, 28,35%. Aquest increment elevat en despesa de personal s'explica per la creació dels nous equipaments culturals, sobretot el museu i auditori.

En canvi, les transferències a altres agents socials tot i baixar molt, 35,61%, ho fa menys que en els ajuntaments de referència, 43,38%. Un cop més, s'observa un esforç per part de l'Ajuntament per contenir al màxim les generalitzades retallades pressupostàries en cultura.

Les obres han baixat molt a tots els municipis.

Amb aquestes baixades pressupostàries es fa difícil mantenir la mateixa política cultural, amb els mateixos resultats. L'Ajuntament ha sacrificat activitat (festivals, programació, etc.), suport als agents culturals (subvencions i convenis) i obres (edificis nous o condicionament i millores dels existents).

Tot fa indicar que les macromagnituds pressupostàries seguiran a la baixa en els pròxims anys. Aquest Pla d'Acció Cultural ho ha de contemplar així.

Una visió dels públics

L'acció cultural de Vilafranca arriba a totes les franges de públic tot i que amb intensitats desiguals. A falta d'un estudi centrat sobre els hàbits culturals per edats, la informació i les percepcions que s'han obtingut permeten veure :

- El públic majoritari de les propostes culturals és la franja adulta d'entre 30 i 65 anys, que acostumen a anar al teatre, als concerts, a les exposicions i altres activitats culturals organitzades per l'Ajuntament. Es pot dir que és el públic que se'l troba a tot arreu. Amb el temps, aquest públic, essent el més fidel a les programacions municipals, ha anat envellint. Per compensar-ho, actualment, però, s'estan fent programes de motivació cap al públic jove.

- Un altre públic molt atès en la programació cultural a la vila és, en els seus formats diversos, l'escolar, familiar o infantil amb nombroses activitats pensades per ell i amb bons resultats durant tot l'any.
- La gent gran, de 65 anys o més, respon bé a certes activitats culturals però disminueix, lògicament, en avançar l'edat.
- El públic jove, de 18 a 30 anys participa activament en certs àmbits de la cultura com el cicle festiu, la música moderna o la formació artística. Se'l sol trobar també en activitats culturals de caràcter alternatiu o paral·lel a les propostes municipals.
- El públic més difícil d'atraure és l'adolescent i de primera joventut, de 14 a 18 anys que, sovint, pràcticament desapareix dels circuits culturals convencionals. Se'l sol trobar en espais molt concrets com el cicle festiu i la formació musical. Per aquesta franja d'edat es fa un treball conjunt amb el departament de joventut i amb els instituts.

Fora de la categorització per edats hi ha cert col·lectius que mereixen una atenció especial:

- La gent jove pot gaudir d'Escena 25, una campanya social que vol afavorir l'accés dels joves que tenen entre 18 i 25 anys a espectacles de teatre, circ, dansa i concerts. Està organitzada per una aliança formada per teatres i sales de concerts de Catalunya en col·laboració amb el Departament de Cultura i amb el suport en la difusió de la campanya de la Direcció General de Joventut, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, les Universitats Catalanes i les Biblioteques de Catalunya. Vilafranca participa d'aquest projecte.
- Les persones vingudes d'altres països s'incorporen molt lentament i amb dificultats a l'oferta cultural programada. Algunes iniciatives amb dones magrebines són exemple de què es pot avançar en aquest aspecte. Els espais o activitats més accessibles i que solen jugar un paper de porta d'entrada en la cultura local acostumen a ser la biblioteca, els espais polivalents de barri i certs aspectes festius. Les edats més propícies són la infantil i juvenil.
- Les persones amb dificultats motores, sensorials o psíquiques disposen de facilitats per practicar i gaudir de l'oferta cultural. En aquest sentit val la pena remarcar la participació de l'Ajuntament de Vilafranca en el programa "Apropa Cultura", una proposta socioeducativa que facilita l'assistència a espectacles i

exposicions culturals adreçat a persones en situació de desigualtat, discriminació, vulnerabilitat o risc d'exclusió social. El programa facilita preus especials, accessibilitat física, formacions específiques per a educadors, etc. Vilafranca és un de la desena de municipis que hi participen⁶.

L'Ajuntament estableix acords locals amb entitats culturals (Institut d'Estudis Penedesencs, Cineclub, Centre de Normalització Lingüística, usuàries i usuaris de la biblioteca, etc.) per fer un programa que facilita l'accés a la cultura per a les persones que més ho poden necessitar, a mode de "Apropa Cultura" d'iniciativa més local.

La comunicació

La política de comunicació en matèria cultural per part de l'Ajuntament de Vilafranca es basa en treballar en molts formats diferents per arribar a molts públics de destinataris i destinataris. Actualment hi ha:

- L'**agenda cultural**: un petit llibret de mà (10cm x 15cm) de 12 a 20 pàgines, de caràcter mensual. Combina el calendari d'activitats diàries amb una secció que presenta les propostes agrupades temàticament per sectors de la cultura (arts escèniques, música, popular i tradicional, exposicions, literatura, cinema, xerrades i conferències, cursos i tallers i altres). L'Agenda Cultural recull les activitats públiques però també de les entitats i petites empreses locals. Lògicament arriba a un públic interessat i coneixedor de la cultura que només informant-lo, ja participa de la vida cultural.
- La **Web municipal** amb tota la informació cultural, tant de les activitats del moment com de la informació més estable i permanent. Evidentment arriba a un públic avesat a l'ús de les TIC per informar-se. També disposen de pàgina web pròpia l'Escola de música, l'Escola d'art, el Vinseum i la Festa Major (però no la resta del cicle festiu), o sigui, majoritàriament, els ens autònoms. El Patronat de Cal Bolet, que gestiona aquest teatre més l'Auditori no disposa encara de pàgina web pròpia. La seva difusió es fa, a l'espera de tenir-ne de pròpia, a partir de la Web general de la Regidoria de Cultura.
- Les **xarxes socials** (Facebook i Twitter) només s'utilitzen per difondre les activitats de teatre, de música i de la biblioteca.

⁶ Conjuntament amb Barcelona, Girona, Salt, Granollers, Lleida, Reus, Sant Cugat, Terrassa, Vic i Viladecans.

- El **Butlletí electrònic de cultura**, de periodicitat setmanal, al qual cal subscriure-s'hi personalment, i que també és d'ús de persones amb un interès pels mitjans digitals.
- Els **fullets, cartells i programes especials** que reflecteixen la diversitat de propostes (programes, equipaments, promotors, etc.). Els més rellevants són:
 - o Programa conjunt de l'Auditori i Cal Bolet, de teatre, música i dansa (2 temporades l'any)
 - o Temporada d'espectacles familiars (trimestral)
 - o Exposicions d'Arts Visuals (2 temporades l'any)
 - o Activitats del Vinseum (trimestral)
 - o Activitats de la Biblioteca Torras i Bages (segons activitat). També disposa d'un bloc.
 - o Activitats del cicle festiu
 - o Programes especials (Llibres de capçalera, any Toldrà, cursos, etc.) sovint sota forma de *flyer* o similar.
- A més d'aquests programes d'activitat que s'editen a mida que canvia la temporada, la majoria de serveis/equipaments disposen d'un fulletó simple (díptic o tríptic) que presenta l'espai i els serveis, activitats i recursos que s'hi troben. Són de caràcter intemporal i, com a mínim, hi ha:
 - o Auditori
 - o Mapa de Patrimoni Cultural
 - o Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès
 - o Vinseum
 - o Biblioteca Torras i Bages (en creació)
 - o Claustre de Sant Francesc (en creació)
 - o Escola de Música Maria Dolors Calvet
 - o Arsenal, Escola Municipal d'Art (corresponent a la Regidoria d'Ensenyament)
 - o Ciutat del vi (editat per Turisme)
 - o Apropa Cultura, programa socioeducatiu d'assistència a espectacles de música, dansa, teatre i circ així com exposicions i altres activitats culturals arreu de Catalunya, i del qual Vilafranca en forma part amb 10 municipis més.
- **Banderoles, MUPIs i OPIs, plafons i altres suports** físics estables o temporals arreu de la vila.

- Els **mitjans de comunicació locals** que recullen les propostes més destacades de la cultura municipal i associativa. L'accés als mitjans de caire nacional s'esdevé difícil tret d'alguna actuació castellera excepcional o alguna proposta puntual.

Fent una valoració global de la comunicació de l'acció cultural municipal de Vilafranca del Penedès se'n poden extreure les següents conclusions:

1. La diversitat de formats comunicatius acaba arribant a un elevat nombre de persones amb hàbits d'informació ben diferenciats. Sempre que se sàpiga adreçar cada format al seu públic corresponent, l'acció comunicativa és eficient. Altrament seria dispersa i costosa.
2. El fet que els suports de comunicació incloguin una abundant informació de les activitats de les entitats culturals de Vilafranca (sobretot l'Agenda Cultural i la Web municipal) fa que el conjunt del sistema esdevingui un referent del conjunt dels agents de la vila i no només de l'Ajuntament. En canvi, si l'Agenda inclou moltes activitats clarament no culturals (conferències, cursos, exposicions, etc.), això pot generar una certa dispersió i confusió entre els destinataris culturals.
3. En general, els col·lectius i persones consultades han expressat un elevat nivell de satisfacció cap al resultat de la comunicació en matèria cultural: la informació arriba bé, a temps, en formats adequats, etc.
4. La manca d'una persona destinada específicament a la comunicació (la feina recau sobre una tècnica municipal amb altres responsabilitats importants) fa que no hi hagi la capacitat de treballar més a fons la difusió de la cultura, sobretot cap als nous públics, un dels reptes de tota política pública.
5. Una conseqüència d'aquest punt anterior és el poc ús de les xarxes socials a l'hora de comunicar. Això comporta una limitació d'accés a una població, generalment adolescent i jove, molt lligada a aquests mitjans d'informació i comunicació.
6. No hi ha, però, un estudi de l'impacte de la comunicació. Això fa que ens haguem de basar en informacions i opinions subjectives.

Diàleg entre cultura i altres àmbits:

La Regidoria de Cultura manté, lògicament, una relació estable amb altres serveis municipals per tal de sumar esforços, coordinar actuacions, compartir recursos i multiplicar resultats.

- Amb Ensenyament: l'escola respon molt positivament a les propostes que se li fan des de cultura sempre que siguin en horari escolar i siguin gratuïtes o de baix cost.
- Amb Joventut: hi ha una demanda d'aportar més pel suport a la creació, a la recerca, a les noves experiències,

Val a dir que les relacions de la Regidoria de Cultura amb el Vinseum, l'Arxiu comarcal i L'Arsenal, Escola Municipal d'Art, tenen un ritme diferenciat de la resta d'equipaments culturals en tractar-se d'equipaments vinculats a altres regidories municipals o depenent d'altres administracions. Amb el Vinseum la cooperació és creixent amb programes i activitats conjuntes. Amb l'Arxiu es col·labora en les poques activitats de difusió compartides. Amb l'Arsenal actualment hi ha pocs espais de cooperació. En tots els casos, el vincle és, per tant, més funcional que orgànic.

3.2 - La cultura sector a sector

El patrimoni

La política de gestió del patrimoni ha viscut alts i baixos a Vilafranca, depenent de la seva tipologia i del moment. Actualment tot allò vinculat a les cultures de la vinya i el vi, com a patrimoni etnològic compartit gaudeix d'un gran suport institucional, econòmic, mediàtic i ciutadà. L'exponent més clar és el Vinseum, com a museu de Vilafranca, i totes les activitats culturals que, d'una manera o una altra acaben vinculant-se al vi: Vijazz (música), Most (cinema), etc. Val a dir que la dimensió d'atractiu turístic que comporten aquestes accions en fa un element destacat de la ciutat i el conjunt del territori comarcal, i nacional.

A l'altre extrem, aquell patrimoni no vinculat al vi i, per tant, amb menys atractiu turístic, s'esforça més per fer-se un lloc en l'imaginari col·lectiu vilafranquí i en el conjunt de l'oferta cultural. Un reflex combinat d'això és que tot i que el Vinseum té col·leccions de tot tipus, com a museu local que és, el seu vessant lligat al vi és molt més promogut i conegut (nom, grafisme, mostres i activitats del museu, per exemple) que les seves altres col·leccions i accions, el patrimoni arqueològic en particular. Dit altrament, les institucions i la ciutadania perceben un retorn al territori de les inversions culturals al

voltant del vi, i no l'identifica tan clarament en les intervencions sobre altres àmbits del patrimoni, tot i que des del Museu hi ha la mateixa consciència sobre la importància de la preservació, estudi i difusió de tots els àmbits del patrimoni.

I si la difusió del patrimoni costa avui en dia, encara és més difícil conscienciar la ciutadania de la necessitat d'impulsar estudis sobre la memòria i el patrimoni, i establir mecanismes per conservar-lo en condicions. Com a exemples, l'Arxiu no sempre és vist com un equipament cultural bàsic i la Carta Arqueològica⁷ de Vilafranca no està al dia, amb el risc de pèrdua de patrimoni que comporta en el moment de fer una obra nova o de rehabilitació. En aquest sentit els protocols d'actuació en matèria de patrimoni necessiten una revisió i actualització.

El patrimoni natural, més propi del Penedès rural que de la mateixa ciutat, tampoc és vist sovint com un actiu de la memòria col·lectiva, excepte, un cop més, si està lligat al cultiu de la vinya i a la producció del vi.

Vinseum

El Vinseum és actualment l'equipament i el programa més destacat del patrimoni a Vilafranca i, en gran mesura, del conjunt de l'oferta cultural de la vila. És un dels grans canvis en relació a la situació del Pla d'Acció Cultural de 2001. El Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, totalment rehabilitat l'any 2012, tot i que el seu nom ja el defineix primordialment com un espai centrat en el vi (estris d'elaboració, consum, etc.), té també un fons molt valuós d'arqueologia, art, ceràmica, geologia, paleontologia i ornitologia a partir del qual desplega els seus programes de divulgació. La majoria de col·leccions actuals tenen el seu origen en la feina recopiladora, investigadora i divulgadora de persones que varen dedicar gran part de la seva vida a aquestes feines. La seva exposició estable o permanent mostra la petjada en l'evolució del paisatge i en el patrimoni material i immaterial que ha deixat una tradició vitivinícola de vora 3.000 anys d'història a una terra com el Penedès i, per extensió, Catalunya.

La gestió del Museu es diferencia de la resta de serveis municipals. El Vinseum és, d'acord amb la nova Llei de Fundacions, una fundació de caràcter públic, gestionada

⁷ La Carta Arqueològica o Inventari és un sistema de documentació complert dels jaciments arqueològics i paleontològics elaborat per la Generalitat de Catalunya a cada municipi i comarca que permet dissenyar les intervencions d'exploració, excavació, conservació i restauració (extret del Web "patrimoni.gencat" del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya).

per un patronat. En aquest hi ha entitats vinculades al vi, representació de l'Ajuntament (l'alcalde, que n'és el president, i el regidor de cultura), un representant de cada grup polític municipal, quatre persones triades directament pel president amb un perfil sensible a l'acció cultural de la vila, un representant dels Amics del Vinseum i la Unió Empresarial, entre altres. La vessant cultural queda assegurada amb el perfil de l'actual Junta Directiva (com ja s'ha dit, el regidor de cultura de l'Ajuntament forma part del patronat) i, sobretot amb la direcció que governa l'acció cultural de l'entitat. S'han fet propostes per incorporar l'administració autonòmica. El Vinseum forma part del Registre oficial de museus de la Generalitat i, per tant, fora bo que hi hagués representació d'aquesta al patronat.

Degut a la predominança del patrimoni lligat al vi, molt vistós i amb un fort atractiu turístic, a vegades queda parcialment eclipsada de cara al públic tota l'altra feina que fa el museu en les seves funcions de preservació, estudi i divulgació del conjunt del patrimoni històric, al voltant de monuments, edificis catalogats del centre vila, excavacions arqueològiques, patrimoni industrial, patrimoni immaterial, etc.

Aquesta part menys visible del Museu es materialitza en el projecte pedagògic (L'Escola dels Sentits, per exemple), la recerca i conservació (disponible al Web de la Generalitat "Museus en línia"), la programació cultural (pròpia i en col·laboració) sobre música, literatura, art, oci i reflexió, i altres actuacions externes (intervencions arqueològiques, assessorament al mateix ajuntament i a altres municipis, ...).

Finalment, val la pena remarcar la feina de catalogació, preservació i servei de consulta que ofereix el Centre de Documentació de Vinseum, una branca molt important del museu que està oberta a tothom qui vulgui consultar els fons que hi guarda (fons bibliogràfic local, hemeroteca històrica del Penedès, arxiu musical, arxiu fotogràfic, fons bibliogràfic de la vinya i el vi...).

L'Arxiu comarcal

L'Arxiu desenvolupa la seva funció amb plena professionalitat i satisfacció, però, com passa sovint amb aquest tipus de serveis, amb poc coneixement per part de la ciutadania. Més enllà de la custòdia de documents, no li saben veure sempre la utilitat en la difusió del coneixement de la memòria. Actualment encara hi ha poca consciència ciutadana sobre el valor i importància dels arxius personals i familiars, i aquests acaben essent poc accessibles a les persones interessades.

Patrimoni urbà

Una característica no fàcilment resoluble del patrimoni arquitectònic de la vila és la seva gestió des de dues regidories municipals diferents. Des de la Regidoria de Cultura es treballen els aspectes lligats a la memòria, l'estudi i la difusió. Des de la Regidoria d'Urbanisme es treballen els aspectes lligats a la catalogació, la preservació i la rehabilitació. Els criteris sobre la importància absoluta i relativa de cada element no és sempre coincident. Alhora, hi ha funcions pròpies de l'Ajuntament i altres de la Generalitat i la coordinació entre ambdues institucions no acaba sempre de funcionar.

Es constata que a la Regidoria de Cultura el patrimoni és l'únic sector destacat de la cultura que no té un professional que s'hi dediqui de manera integral, com sí que n'hi ha als altres sectors (arts escèniques, música, arts visuals, literatura, cultura tradicional i popular i associacionisme). En part s'entén que el director del Vinseum fa aquesta funció. Tot i no estar relacionat orgànicament amb la resta de l'equip que gestiona cultura, actualment la relació de col·laboració és fluïda. Val a dir que a Vilafranca falten polítiques i programes vinculats a la recerca i l'estudi del patrimoni local, ja siguin propis (amb l'equip disponible) o aliens (amb premis i beques per a personal extern).

La cultura tradicional i popular

Clarament és el sector més present a Vilafranca, en nombre d'entitats, de persones, d'identificació ciutadana, d'impacte mediàtic, de visibilitat i de vitalitat.

La celebració del cicle festiu en general i de la festa major en particular són la columna vertebral d'aquest sector de la cultura. El componen una seixantena d'associacions d'activitat molt diversa però sempre al voltant de la celebració del fet festiu i de les activitats més tradicionals i populars, sovint centrades en la música i el ball populars.

Es pot asseverar que la festa major de Vilafranca és, sens dubte, l'activitat cultural més present, més viscuda, més identitària i amb més projecció exterior de la ciutat, esdevenint un referent de festa major a Catalunya. La festa està perfectament definida, amb un protocol de funcionament establert, amb un respecte ciutadà cap al seu desenvolupament, amb una organització que dura tot l'any, etc. La festa s'ha plantejat com a objectiu, i l'està aconseguint, contribuir a la cohesió de la societat vilafranquina i de participació activa, essent un nexe d'unió entre molts dels grups socials, ciutadans i culturals. Aquesta dimensió aglutinadora no es manté tan evident en altres manifestacions del cicle festiu vilafranquí, per la qual cosa, cal enfortir-la durant la festa major.

En la resta del cicle festiu hi ha també un dinamisme excepcional, sentit i viscut pel conjunt de la ciutadania. En síntesi aquest es compon de:

- Cavalcada de Reis, amb una millora substancial degut a la major inversió de recursos municipals i a la implicació de la música tradicional.
- Les festes de Sant Raimon no acaben de trobar el seu espai, com a model de festa major d'hivern (festa petita), una festa amb pocs elements tradicionals, poc seguida i sentida per la gent i l'Ajuntament, malgrat ser la del patró de la vila.
- El Carnaval, amb una millora en els últims anys tot i la manca encara de diàleg entre el vessant tradicional i el vessant lúdic.
- Les Caramelles, que es van perdent malgrat haver-hi un grup que les impulsa.
- Sant Jordi, més enllà dels llibres i la rosa, actualment no genera cap activitat de cultura popular.

En quant als equipaments, l'únic que està clarament associat a la cultura tradicional i popular és el Casal de la Festa Major, molt necessitat en aquests moments d'una renovació, sobretot expositiva o museogràfica. L'espai públic (places i carrers són l'espai natural d'actuació de la cultura tradicional i popular.

En aquest sector, i pel protagonisme i dinamisme de les entitats, l'Ajuntament juga –i ha de jugar- un paper més basat en el suport que en l'acció directa.

Les arts escèniques

Segurament és el sector de les arts més desenvolupat a Vilafranca, atenent als espais, programacions, hàbits de consum, pressupostos, presència en els mitjans, etc. Dins les arts escèniques el subsector més present és, sens dubte, el teatre. La dansa té una presència molt discreta a Vilafranca i el circ és pràcticament inexistent.

Tot i això, encara falta informació general de les propostes i recursos en arts escèniques. A més, s'observa una certa atomització del sector (agents, iniciatives, programes, ...). Es constata que a Vilafranca no hi ha prou massa crítica per segons quines iniciatives que sobresurten de les propostes més convencionals.

Formació

En quant al teatre hi ha poca oferta formativa a la ciutat i, alhora, és poc coneguda: els cursos per adults de l'EFIT (Escola de teatre del Casal), l'única proposta estable a la ciutat, no tenen prou resposta.

La formació en dansa es centra bàsicament en La Danseria, l'Escola de Dansa Assumpta Trens lligada al Casal i altres espais que combinen certes danses amb l'esport, i s'acaba generalment als 14 anys. Pel que fa a la formació en dansa folklòrica no hi ha una proposta estable més enllà de la Festa Major.

No hi ha una formació pel circ.

Hi ha un batxillerat artístic a l'IES Milà i Fontanals (branca música i arts escèniques) però està poc integrat en la vida cultural de la vila. Sovint els resultats d'una possible cooperació depenen més dels vincles i relacions personals entre professionals de la cultura i l'educació que d'un treball programat conjuntament a nivell formal.

De manera general falta més difusió de l'oferta formativa en arts escèniques.

Creació

En general hi ha projectes creatius però no arriben a convertir-se en projectes empresarials. No hi ha un espai públic específic per a la creació (l'Escorxador no reuneix les condicions tècniques i els teatres no són fàcilment accessibles per assajar), tot i que hi ha espais buits que no s'aprofiten prou (a l'EFIT, per exemple). A la comarca existeixen espais als pobles que estan desocupats.

L'Ajuntament mostra sensibilitat i flexibilitat amb les iniciatives de creació, però no hi destina gaires recursos. Això es manifesta amb un minso suport real i efectiu a la creació en arts escèniques. La dansa, en particular, tot i haver-hi potencial, es troba en un moment molt dolent. El teatre amateur, en canvi, gaudeix de més força.

Exhibició/difusió

L'oferta de programació pública en general és bona i ben valorada tant a l'Auditori com al Teatre Cal Bolet. Les propostes que es fan des de les entitats (Casal, ...) també gaudeixen de reconeixement i resposta de públic. L'oferta de teatre per a infants,

sobretot al Teatre Cal Bolet, però també a l'Auditori, té una bona acceptació per part de les AMPA i les famílies.

Com és de preveure amb la falta de construcció de la sala petita de l'Auditori, es troba a faltar un espai de creació i exhibició per a propostes escèniques més contemporànies.

En quant al públic, sol ser sovint el mateix que assisteix als espectacles. Acostuma a ser del centre de la vila, tot i que està emergent públic de la comarca i de fora. En aquest sentit val la pena remarcar la col·laboració entre Vilafranca i Vilanova a l'hora de programar alguns espectacles que es fan de manera consecutiva als dos municipis. Així, d'entrada es pot abaratir algun cost i, sobretot, permet al públic entrecreuar-se d'una població a l'altra. Si l'objectiu és que la ciutadania gaudeixi del teatre i de la música, sempre té dues o més possibilitats, ja sigui en un municipi o en un altre. S'ha parlat d'estendre aquesta col·laboració a altres aspectes de l'oferta cultural, però amb poc èxit fins a la data.

La música

Difusió

La música és un sector que encara de vegades no és vista com a cultura, sinó com a oci i entreteniment, com un acte social o festiu, sense més.

La proposta de programació musical ha millorat moltíssim. Hi ha més qualitat i representativitat d'estils diversos. La programació de música de l'Auditori i de Cal Bolet és força equilibrada. Des del Col.Mu (Col·lectiu Musical) es pensa que ha millorat però que queda molt camí, sobretot a nivell de grups amateurs i grups emergents. La valoració del públic a l'Auditori és molt positiva i no és molt diferent de les assistències a la resta de Catalunya.

Les propostes a Cal Bolet de petit i mitjà format són un gran encert, es veu interessant. Però és molt important que hi hagi regularitat, saber que cada divendres s'hi trobarà alguna cosa, creant així l'hàbit d'assistir al teatre. Es posa com a exemple qui va els divendres al Cine Club sense saber quina pel·lícula faran.

La periodicitat i regularitat en l'activitat programada funciona força bé.

Sobre la comunicació es té la percepció que no s'exploten prou els mitjans per difondre l'activitat. Es troba a faltar més intensitat de la difusió cultural als mitjans públics.

En el conjunt de les programacions l'Ajuntament estableix un ampli ventall de promocions en els preus per facilitar la participació a molts públics, el jove en particular.

Es valora del Vijazz l'alt nivell musical dels grups. Una quantitat molt alta de gent ve per escoltar la música. Cada vegada posen més espai assegut per valorar més la part d'espectacle. Hi ha molta gent jove (de 18 a 25 anys).

S'ha de potenciar a la gent de la vila. L'Ajuntament hauria de facilitar espais i actes a les entitats vilafranquines. Falta espai per a grups emergents. L'Auditori del Vinseum és un nou espai per a noves propostes. L'Auditori de l'Ateneu està poc aprofitat per a propostes d'exhibició de la música.

A Vilafranca falta un local només per a música, una sala de petit format. A més, falta un espai entre Cal Bolet i l'Auditori, un espai d'aforament intermedi. Els espais municipals per a la música estan molt utilitzats i hi ha pocs moments disponibles per disposar-ne.

Formació

La vila compte amb l'Escola Municipal de Música Maria Dolors Calvet. El seu pla d'estudis inclou tots els nivells, de la sensibilització a un nivell mitjà avançat i abastant instruments de tipus tradicional, clàssic i modern.

Es valora molt positivament el treball de coordinació de l'Escola de Música i el Vijazz per poder donar a conèixer què s'està fent a Vilafranca i a nivell de planter musical. Hi ha desconexió entre els grups locals i entre el sector públic i el privat. Es troba a faltar l'ETC.

El batxillerat artístic a l'IES Milà i Fontanals (branca música i arts escèniques) segueix amb problemes de visibilitat i relació amb el territori.

Les arts visuals

Les arts visuals sol ser un sector que viu una certa dispersió entre agents, projectes, artistes, etc. A Vilafranca no és una excepció: cadascú mira pels seus projectes i falta connexió i coordinació entre els agents implicats. Tot i això, es detecta molta energia creativa, iniciatives i propostes que no sempre arriben a materialitzar-se. Alhora es

constata que la gent que intervé sempre és la mateixa, tant a nivell de creació/producció com de consum. Per tant es tracta d'un sector petit en nombre de persones, dinàmic (sobretot en la creació) i dispers com a conjunt.

En el seu moment la ciutat va tenir un paper rellevant en el mapa de les arts visuals, destacant pels seus projectes, els espais i els artistes, però ara s'ha perdut aquesta empenta i vitalitat dels agents. No s'entreveu una proposta global des de l'Ajuntament, els esforços actuals no donen els resultats esperats, els creadors més exitosos comencen a tenir una certa edat i la gent més jove no es fa prou visible. Això es veu en un distanciament dels instituts i dels centres educatius especialitzats envers les arts visuals que es presenten actualment. Es pot dir el mateix del Batxillerat artístics (branca arts plàstiques): la seva incidència és poc reconeguda per la ciutadania.

Per altra banda, es constata la facilitat d'avui en dia de generar iniciatives creatives, contactar amb altres artistes, fer propostes, etc. a través de les xarxes socials. Ara bé, els hàbits han canviat a tots els nivells (creació, producció, difusió, etc.) i en totes les arts (plàstiques, cinema, etc.). Per exemple, els joves veuen molt cinema però no en sales. Igualment la gent jove pot veure les arts plàstiques/visuals actuals com una cultura obsoleta que ja no consumeixen.

Vilafranca no disposa de cap espai públic destinat a afavorir la creació i producció d'artistes visuals. Es fan, en canvi, activitats per a promoure la difusió de l'obra de la gent amb menys oportunitats de fer-ho. L'anàlisi de l'activitat artística a la vila revela el gran nombre d'exposicions d'art que s'hi fan, sobretot de caràcter local i emergent. Al llarg de l'any hi ha poques exposicions d'artistes de primera línia artística catalana o internacional.

Vilafranca disposa de, al menys, 5 espais públics destinats a les exposicions d'art i patrimoni (tret del propi Vinseum com a museu), però cadascun d'ells amb condicions ben diferents:

- La Sala dels Trinitaris és l'espai destinat en primer lloc a les exposicions d'art rellevants a la ciutat. La seva dotació la qualifica per a les mostres d'art, tot i que té mancances de tipus tècnic (il·luminació i dificultat per a la projecció) i de personal. La seva ubicació cèntrica, compartint edifici amb l'Escola d'Art Arsenal, li és molt favorable. Té una gran acceptació per part dels artistes.
- La Capella gòtica de sant Pelegrí, al costat mateix del Vinseum de qui depèn orgànicament, acull les exposicions temporals lligades al patrimoni i complementa les sales d'exposició permanent del museu a l'edifici central del

Plau reial dels s. XII i XIII. La sala té un condicionament modern fruit de la seva rehabilitació el 2007.

- La Capella de Sant Joan és, de llarg, l'espai més gran, cèntric i conegut, però no fa específicament exposicions d'art i això pot crear distracció en el públic. Sovint fa la funció de sala plurivalent que acull tot tipus d'exposicions, sobretot aquelles de caràcter institucional i clarament divulgador adreçades a un públic molt ampli. És un espai molt conegut i valorat per la ciutadania.
- La Sala d'Pas de l'Escorxador serveix només per a molt petites exposicions sense grans requeriments tècnics. La seva ubicació, com el seu nom indica, de pas entre diferents espais i en una primera planta, no ajuda a la seva dignificació com a sala expositiva. Objectivament parlant no és un espai expositiu en condicions, tot i que en fa la funció i acaba rebent força visitants. La seva situació a l'Escorxador i el fet d'estar de pas cap a altres espais en fa un espai força transitat, i això ajuda a que sigui també visitat.
- La sala d'actes de l'Escorxador acull mostres de tot tipus però no deixa de ser un espai poc adequat en una sala on majoritàriament s'hi fan activitats de tipus conferència, curs o treball. Els plafons exposats als murs tenen un paper molt passiu per a la gent que se'ls pot acabar mirant.

Existeixen altres espais públics més petits on es poden fer exposicions o mostres: la sala de la biblioteca, la sala del Claustre de sant Francesc, etc.

Completen aquesta relació d'espais expositius públics les sales de tipus privat o associatiu: Cal Figarot, la Fundació Pinae (antic Fòrum Berger Balaguer - Fundació de Caixa Penedès), la Galeria Sicart (és clarament una galeria i no una sala d'exposicions), les sales de l'espai Abstracció Biomòrfica inaugurat el juliol de 2011 (és un espai privat marcadament alternatiu), etc. Val a dir que la galeria Palma 12 ja no es troba físicament a Vilafranca però segueix aportant el seu dinamisme cultural a la vila.

A la ciutat no hi ha gaires espais expositius més en condicions. Això crea dificultats per exposar sobretot als artistes joves o que comencen o a qui té necessitats d'espai una mica especials.

Pel que fa a la formació en arts visuals, L'Escola Municipal d'Art Arsenal desenvolupa Cicles Formatius de grau mig i superior de les especialitats de Disseny, Pintura, Ceràmica i Joieria. Gran part del sector considera que fa una bona funció formativa. Porta els alumnes a la Sala dels Trinitaris, situada al mateix edifici, o a la Galeria

Sicart, però a nivell artístic, el procés no es dona: el que es fa a l'Arsenal no arriba a les galeries o sales d'exposició.

Finalment, i pel que fa a la comunicació o difusió de les activitats, hi ha qui opina que aquesta no és prou fluïda i eficient i no arriba bé als agents del sector interessats (artistes, escoles d'art, públic, galeria, etc.).

La literatura

En aquest sector es constata un canvi radical en els sistemes de lectura: del suport en paper al de la imatge electrònica, dels “fills del verb” a la immediatesa i dels processos de producció i difusió al pas directe del creador al consumidor. Per tant, cal trobar un nou públic tant per un format convencional de paper imprès com per un altre més electrònic.

L'oferta actual a Vilafranca és satisfactòria, amb moltes entitats i institucions que organitzen actes atractius. Tot i això es detecta una certa dispersió de les propostes. L'activitat principal es desenvolupa en 2 equipaments: la biblioteca sobretot pel que fa la disponibilitat de llibres (consulta i préstec), presentació de nous títols, narració oral (conta-contes) i tertúlies literàries, i el claustre de sant Francesc especialment pel que

fa a altres activitats com seminaris sobre autors, activitats familiars, lectures de poesia, etc. Més enllà dels equipaments, el Festival EVA (En Veu Alta) representa un nou factor de dinamització de la literatura oral que des de Vilafranca ha sabut irradiar arreu del país.

L'Ajuntament col·labora activament amb algunes de les activitats literàries associatives o privades: Premi L'Odissea, l'activitat cultural de les dues llibreries (L'Odissea i La Cultural), l'activitat literària de l'Agrícol, etc.

En quant a la formació en escriptura i literatura, hi ha una manca d'oferta, tot i que en altres municipis (els grans generalment) s'han organitzat cursos.

L'Ajuntament no ha publicat gairebé res en els últims 3 anys i és l'únic agent que pot fer certes edicions amb una forta component local.

La comunicació de les activitats culturals és força millorable.

La biblioteca

La biblioteca ha esdevingut un dels equipaments culturals més demandat i utilitzat de les nostres ciutats i pobles. La biblioteca moderna aglutina gran nombre de serveis, recursos i professionals, amb la facilitat i el potencial d'accés diari que comporta.

La biblioteca Torras i Bages, a més de ser la biblioteca pública municipal de Vilafranca, actua com a biblioteca comarcal de l'Alt Penedès i també com a cap de zona de l'Alt Penedès i el Garraf, donant suport a 2 bibliobusos, 2 biblioteques filials i 7 biblioteques locals, 3 de les quals actuen també com a centrals de la seva ciutat. Serveix, per tant, no només a tota la població vilafranquina sinó també a la resta de població dels municipis de la zona que no tenen biblioteca pública ni servei de bibliobús.

Alhora és un equipament que col·labora habitualment amb altres centres culturals i educatius de la ciutat, com per exemple escoles, instituts de secundària i llibreries locals. També participa en projectes bibliotecaris d'abast nacional com per exemple "Biblioteques amb DO". Té un fons local i patrimonial força important i un fons especial de còmic.

L'actual biblioteca Torras i Bages de Vilafranca, de 948 m², està saturada. La manca d'espai fa que disminueixin les visites, tot i que augmenta el préstec any rere any. A

més, aquesta situació dificulta el treball dels professionals ja que no poden donar els serveis amb els requisits mínims de qualitat. Es fa imprescindible una nova biblioteca a Vilafranca. Segons els estàndards hauria de tenir 2.500m² i més serveis que els actuals.

Com a servei cultural i equipament públic, desenvolupa activitats molt diverses al voltant de la literatura i del coneixement sobre temes diversos i d'actualitat i manté una bona relació amb entitats i equipaments de l'entorn. També oferta un potent programa de formació d'usuaris i visites escolars per donar a conèixer el potencial de la biblioteca i augmentar el seu ús.

Finalment, la biblioteca Torras i Bages col·labora i amb el centre de documentació del Vinseum i l'Arxiu Comarcal per tal de completar les col·leccions bibliogràfiques locals i patrimonials.

El sector audiovisual

A Vilafranca aquest sector es concreta en:

- El Cine Club Vilafranca, programa pel·lícules de qualitat que no troben el seu espai en els circuits convencionals, en versió original i amb un acompanyament de tertúlia a les projeccions, de dijous a diumenge a la seu del Casal. La seva feina està molt ben valorada a nivell cultural.
- El Most, festival internacional de cinema del vi i el cava que ja va per a seva 3a edició i amb molt bona resposta de públic. Acompanya les projeccions d'accions gastronòmiques, cates de vi i cava, etc. Té el suport del sector vinícola. El Most es desenvolupa a múltiples espais de la ciutat: Vinseum, Casal, cal Bolet, Kubrik, etc., així com a altres espais del Penedès.
- El Cinema Kubrik, sala de cinema comercial. Emet 2 pel·lícules consecutivament en una mateixa sala, de dijous a dilluns.
- Alguna empresa de producció audiovisual que es mou entre la creació artística i el món de la publicitat.

Els sectors de la cultura en síntesi:

Fent un recorregut de més a menys en la situació dels sectors a Vilafranca es veu:

Clarament satisfactori	Situació favorable	Situació intermèdia	Situació desfavorable	Clarament deficitari
Cultura popular i tradicional Cultura del vi Difusió patrimoni Arxiu	Teatre Música (clàssica, popular i moderna) Escola de música Foment literatura Escola d'art	Formació dansa	Arts visuals Dansa Cinema Conservació del patrim. arqueològic	Biblioteca Cult. contemporània Suport a la creació Formació teatre Suport a l'edició Circ

En aquest quadre s'ha tingut en compte totes les variables: ubicació, disposició i condicionament de l'espai, pressupost, personal, activitat i resposta de públic, etc.

Especificant dins la cultura tradicional i popular, un sector molt divers internament, la qualificació seria:

Clarament satisfactori	Situació favorable	Situació intermèdia	Situació desfavorable	Clarament deficitari
Festa Major Castellers	Cavalcada de Reis Música tradicional	Carnaval Sant Jordi	Sant Raimon	Casa de la FM Caramelles

3.3 - Els equipaments culturals de Vilafranca

Per conèixer l'impacte dels equipaments culturals es pot considerar les recomanacions que fa la Generalitat en el PECCat, (Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya⁸), posat en marxa en mandats anteriors, però encara vigent com a referència.

Val la pena fer un contrast entre el que el PECCat assenyala per a una ciutat de la franja de 30.000 a 50.000 habitants, en la qual Vilafranca s'hi troba al bell mig (39.000) i la realitat de Vilafranca en equipaments culturals:

Vilafranca (+/-40.000 habitants)	PECCat (30.000 – 50.000 habitants)
• Arxiu municipal i comarcal	• Arxiu municipal (AM) (650-700m²)
• Biblioteca central urbana (BCU) però no hi ha sistema local (SL)	• Biblioteca central urbana - sistema local (BCU-SL)
• L'Escorxador com a centre cultural polivalent (CCP2) i l'Ateneu per entitats i assajos musicals	• Centre cultural polivalent (CCP2) (3 centres de 3855-4.227m²)
• L'Auditori i Cal Bolet com a espais escenicomusicals bàsics locals (E2b) • L'auditori de l'Ateneu–Escola de Música	• Espai escenicomusical bàsic local (E2b) (4.500-5.200m² - 500 places)
• La Sala dels Trinitaris i la Capella de Sant Joan com a espais d'arts visuals multifuncional (AV1b). També la Sala d'Pas	• Espai d'arts visuals multifuncional (AV1b) (553m²)
• Casa de la Festa Major	• El PECCat no preveu un equipament d'aquestes característiques
• Claustre de Sant Francesc	• El PECCat no preveu un equipament d'aquestes característiques
• Vinseum - Museu	• El PECCat no defineix estàndards en museus
• Ateneu – Escola de Música	• El PECCat no defineix estàndards en escoles de música

Observacions a la taula anterior:

⁸ PECCat – Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya, de la Generalitat de Catalunya 2010 – 2020. Editat l'any 2010

- En una visió global: entre el Pla de 2001 i l'actualitat, la ciutat va fer un esforç important durant la primera dècada del segle XXI per completar la seva xarxa d'equipaments amb la construcció i rehabilitació de dos grans espais de gran envergadura i primer nivell de qualitat tècnica (l'Auditori i el Vinseum) i el condicionament d'espais més modestos per a usos culturals (Claustre de Sant Francesc i Sala dels Trinitaris). L'Escorxador, la Capella de Sant Joan i l'Ateneu segueixen acomplint amb la seva funció i la Biblioteca i la Casa de la Festa Major eren i segueixen essent insuficients.
- L'Arxiu compleix perfectament amb els estàndards del PECCat. És alhora arxiu municipal i comarcal.
- La Biblioteca és clarament petita pel que fa a superfície i antiquada pel que fa a dotació.
- Vilafranca no té un centre cultural polivalent com el que indica el PECCat i tenen molts altres municipis. L'Escorxador fa una part de les seves funcions: acull activitat d'entitats però no té una programació pròpia ni els espais adequats per a una gran diversitat de formats. És, essencialment, un espai de trobada per a les entitats amb sales de reunió i aules formals. L'Ateneu també fa d'"Escorxador musical", acollint entitats i assajos musicals però sense tenir un personal i una programació propis.
- L'Auditori i el Teatre de Cal Bolet, junts i amb el complement de l'auditori de l'Escola de música, superen amb escreix les indicacions del PECCat. Els espais teatrals de les entitats enriqueixen molt bé l'oferta global escènica.
- La Sala dels Trinitaris i la Capella de Sant Joan són dos espais d'exposició en arts visuals (i altres temes si cal, sobretot la segona) que donen resposta a les indicacions del PECCat. La Sala d'Pas, per la seva ubicació, grandària i dotació hauria de ser considerada un espai per a petites exposicions més que una sala d'arts visuals. La Capella gòtica de sant Pelegrí es dedica al patrimoni, per la qual cosa no entraria en classificació del PECCat. La sala d'actes de l'Escorxador no és ben bé una sala d'exposicions i es destina sovint a temes de divulgació social.

- La Casa de la Festa Major és un espai singular molt propi de Vilafranca, a mig camí entre un espai patrimonial i un d'expositiu sobre la cultura tradicional i popular.
- El Claustre de Sant Francesc és un espai singular centrat sobre les activitats literàries i del pensament.
- El Vinseum és a la vegada un museu i un espai de dinamització cultural del territori ciutadà i comarcal.
- L'Escola de Música, situada a l'Ateneu és un tipus d'espai no contemplat al PECCat. El trasllat a l'Auditori potenciarà la seva funció i capacitat.
- L'Escola d'Art, l'Arsenal, és un tipus de d'espai no contemplat al PECCat. La seva adscripció a la Regidoria d'Ensenyament comporta una certa desvinculació funcional d'altres equipaments i programes lligats a les arts visuals.

En quant a les capacitats dels espais, Vilafranca té un **sistema de sales** per fer actes públics:

Espai	Aforament	Activitats ideals	Propietat
Casal – Societat la Principal	800	Teatre, concerts, actes	Casal
Auditori municipal	484	Concerts	Ajuntament
Teatre Cal Bolet	380	Teatre, concerts	Ajuntament
Fundació Pinnae – Fòrun Berger	246	Actes	Fundació Pinnae
Casino	200	Actes	Casino
Vinseum	168	Actes	Ajuntament
L'Agrícol, Centre Artístic Penedès	150	Actes	L'Agrícol
L'Escorxador sala gran	120	Actes	Ajuntament
Claustre de St. Francesc	100	Actes, concerts	Ajuntament
Ateneu	80	Actes, concerts	Múltiple
Biblioteca	70	Actes, formació	Ajuntament
L'Escorxador sales petites	25-60	Actes, formació	Ajuntament

Conclusió sobre els equipaments culturals:

Vilafranca és una ciutat ben dotada en quant al nombre d'equipaments culturals. Les principals deficiències serien l'estat envellit de la biblioteca i la Casa e la Festa Major, la manca de centres polivalents i, en menor mesura, la manca de trasllat de l'Escola de Música a l'edifici de l'Auditori que hauria de créixer amb una sala de petit format ja prevista en el projecte inicial.

A nivell funcional cal destacar que dos equipaments clarament culturals com el Vinseum i l'Escola d'Art no estan directament vinculats a la dinàmica de la Regidoria de Cultura. L'Arxiu tampoc però la seva situació es correspon a una realitat diferent: titularitat i abast territorial no municipals.

Els espais culturals més ben dotats de les entitats són els escènics. Rarament una associació té bones biblioteques, arxius, museus, sales d'art, etc.

En relació al diagnòstic del Pla de l'any 2001, les grans novetats són la posada en marxa de l'Auditori, el Vinseum i el Claustre de Sant Francesc i la pèrdua dels cinemes Bogart.

3.4 - Relació d'equipaments culturals de Vilafranca: una visió del mapa d'espais culturals

Per tal de fer una política cultural eficient cal disposar d'espais per a la realització regular d'activitats culturals. Aquests equipaments culturals, requisits necessaris tot i que no suficients, han de constituir una xarxa que comparteix finalitat, orientació, acció, recursos i, en gran part, públic. Vilafranca disposa de 12 equipaments culturals públics. Situats en un mapa de ciutat, aquest espais culturals ocupen gran part del territori vilafranquí.

Plànol de Vilafranca amb els equipaments culturals públics

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: AUDITORI MUNICIPAL			
Nom del servei: AUDITORI MUNICIPAL			
Dependència orgànica: OAL Patronat del Teatre Cal Bolet			
Adreça: Av. Catalunya, 15			
Persona de referència i càrrec: Daniel Sáez, tècnic de cultura			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 2008		Any de la darrera reforma:	
Any d'inici de l'activitat: 2008		Superfície total: 1.545 m²	
Estat de l'edifici: deficiències lleus		Edifici catalogat: No	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X		X (grades)
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Música		Funció: Difusió, suport a la creació, dinamització.	
Públic majoritari: tot tipus de públics.			
Horari general: segons demanda (excepte dilluns)			
Model de gestió: OAL Patronat del Teatre Cal Bolet			
Recursos humans: 2 tècnics / caps de sala, 2 tècnics de cultura i 13 eventuais (tots els llocs de treball compartits amb l'Auditori Municipal).			
Pressupost: 202.940€ (no inclou sou tècnics de cultura)			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Vestíbul	133	Hall, taquilla, escales, WC, bar, despatx	
Bar	96.5		
WC	53		
Instal·lacions	45		
Sala	387		
Escenari	205		
Magatzem	148		
Zona tècnica	296		
Camerinos	144		
Altres característiques de l'equipament: Veure relació d'equipament tècnic.			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Veure pla d'inversions 2012-2015			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: TEATRE MUNICIPAL CAL BOLET			
Nom del servei: TEATRE MUNICIPAL CAL BOLET			
Dependència orgànica: OAL Patronat del Teatre Cal Bolet			
Adreça: C/ de Cal Bolet, 3			
Persona de referència i càrrec: Daniel Sáez, tècnic de cultura			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 1886		Any de la darrera reforma: 2004	
Any d'inici de l'activitat: 1982		Superfície total: 1.100 m²	
Estat de l'edifici: deficiències lleus		Edifici catalogat:	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X (vestíbul, platea)		X (escenari i camerinos)
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Arts escèniques		Funció: Difusió, suport a la creació, dinamització.	
Públic majoritari: tot tipus de públics.			
Horari general: segons demanda (excepte dilluns)			
Model de gestió: OAL Patronat del Teatre Cal Bolet			
Recursos humans: 2 tècnics / caps de sala, 2 tècnics de cultura i 13 eventuais (tots els llocs de treball compartits amb l'Auditori Municipal).			
Pressupost: 199.360€ (no inclou sou tècnics de cultura)			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Vestíbul planta baixa	90	Hall, taquilla, escales, WC	
Vestíbul 2a planta	84		
Sala platea	386		
Sala primer pis	147		
Sala segon pis	121		
Escenari	124		
Camerinos	135		
Altres característiques de l'equipament: Veure relació d'equipament tècnic.			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Veure pla d'inversions 2012-2015			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: BIBLIOTECA TORRAS I BAGES			
Nom del servei: BIBLIOTECA PÚBLICA MUNICIPAL TORRAS I BAGES			
Dependència orgànica: Ajuntament de Vilafranca / Diputació de Barcelona			
Adreça: Plaça de l'Oli, 20 08720 – Vilafranca del Penedès			
Persona de referència i càrrec: Núria del Campo Balada, directora			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 1934		Any de la darrera reforma: 2003	
Any d'inici de l'activitat: 1934		Superfície total: 948 m²	
Estat de l'edifici: moltes deficiències estructurals (paviment, goteres, humitats...)		Edifici catalogat: sí	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Cultura		Funció: Biblioteca pública	
Públic majoritari: adult (25-64 anys) – jove (15-24 a) – infantil (5 a 14 a) ordenats de major a menor ús			
Horari general: 42'30 hores setmanals a l'hivern: tardes de dilluns a divendres de 15:30 a 20:30h i matins de dimarts a dissabte de 10 a 13.30h / a l'estiu es redueix l'horari a 25h/setmanals: tardes de dilluns a dijous de 15.30 a 20.30h i matí de divendres de 9 a 14h			
Model de gestió: la biblioteca és municipal, tot i que està a la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, això vol dir que hi ha responsabilitat compartida.			
Recursos humans: 1 directora, 2 bibliotecaris, 5 auxiliars, 1 conserge			
Pressupost: despesa total any 2011 = 528.970,85 € dels quals Diputació aporta 317.615,28 € i Ajuntament 208.912,54 €			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Vestíbul		Acollida i servei de préstec	
Sala de revistes		Diaris, revistes i fons de lleure / espai adaptat per a les activitats culturals	
Sala infantil		Consulta de fons, espai de lectura, internet i wi-fi /espai adaptat per a activitats infantils	
Sala internet i audiovisuals		Internet per a adults, wi-fi, consulta de fons, audiovisuals	
Sala d'adults		Consulta de fons, zona d'estudi, col·lecció local, internet, wi-fi	

Altres característiques de l'equipament:
Necessitats de canvi o millora més urgents: Cal una urgent ampliació dels espais de la biblioteca i realitzar un seguit de millores en l'equipament (reparar humitats, goteres, pintar parets, reforçar les bigues del sostre, etc.). El que més es troba a faltar és una sala polivalent on poder fer les activitats culturals sense haver d'interrompre l'activitat normal de la biblioteca.

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: CASA DE LA FESTA MAJOR			
Nom del servei: CASA DE LA FESTA MAJOR			
Dependència orgànica: Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca			
Adreça: Plaça Vall del Castell, 13 08720 Vilafranca del Penedès			
Persona de referència i càrrec: Lúdia Romeu, tècnica de cultura			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 1911		Any de la darrera reforma: 1999	
Any d'inici de l'activitat: 1987		Superfície total: 344 m²	
Estat de l'edifici: Bon estat		Edifici catalogat: Modernista de caire industrial	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	Porta principal		Sortida d'emergència
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: cultura popular		Funció: centre d'interpretació	
Públic majoritari: públic escolar			
Horari general: Hivern (01-09 / 30-06): dissabtes, d'11 a 14 h i de 17 a 20 h i diumenges d'11 a 14 h. Estiu (01-07 / 31/09): de dimarts a dissabte, d'11 h a 14 h i de 17 a 21 h i diumenges i festius, d'11 a 14 h.			
Model de gestió: gestió indirecta			
Recursos humans: 1 persona			
Pressupost: 19.500 €			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Planta baixa - Sala gran	150	Exposició permanent dels elements Festius de la Festa Major de Vilafranca	
Planta baixa - Sala petita	83,6	Exposició permanent dels elements Festius de la Festa Major de Vilafranca	
Planta soterrani	55,2	Espai de magatzem	
Altres característiques de l'equipament:			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Renovar totalment l'espai Digitalitzar l'Audiovisual de la Festa Major de Vilafranca			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: L'ESCORXADOR			
Nom del servei: L'ESCORXADOR, Espai per l'activitat cultural i associativa			
Dependència orgànica: Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca			
Adreça: C/ de l'Escorxador, 19/21.08720 Vilafranca del Penedès			
Persona de referència i càrrec: Assumpta Sans Cornellà, tècnica de cultura			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 1900		Any de la darrera reforma: 1995	
Any d'inici de l'activitat: 1997		Superfície total: 1.324 m²	
Estat de l'edifici: bo		Edifici catalogat: sí	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Associacionisme		Funció: Cessió d'espais per a realitzar les activitats internes i externes, equips multimèdia, projectors, espai wifi en tot l'equipament. Formació per a les associacions. Assessorament per a les associacions. Formació de creació de pàgines web. Informació i comunicació.	
Públic majoritari: Tot tipus de públic			
Horari general: informació i reserves: de 9 a 14 h i de 17 a 21 h. Horari de funcionament: De dilluns a dimecres, de 9 a 14 h i de 17 a 23 h De dijous a divendres, de 9 a 14 i de 17 a 24 h Dissabtes: de 10 a 13 h i de 17 a 21h			
Model de gestió: municipal			
Recursos humans: 1 tècnic de cultura, 2 conserges jornada completa, 1 conserge 80% de la jornada, 1 conserge 20% de la jornada, 1 part de la jornada de l'auxiliar administrativa dedicada al servei de Cultura			
Pressupost: funcionament 8.000 €. No estan comptabilitzats les reparacions ni els consums elèctrics ni els de gas.			
Inversions Depèn de 'l'any, enguany 3000 €			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Sala d'Assaig	105	Assaig de dansa, teatre, classes de ioga, de txi kung...	
Vestidors	020	Vestidors homes i dones	

Bar	072	Servei de bar, càtering
Sala d'Actes	110	Conferències, reunions, assemblees, jornades, exposicions, assaig de castells, Celebracions i exposicions.
Sala dPas	030	Exposicions
Sala 1	045	Sala polivalent
Sala 3	062	Sala polivalent
Sala 4	037	Sala polivalent
Sala 5	060	Sala polivalent
Despatx 1	009	Reunions, cada despatx té armaris per poder guardar material. És on les associacions preparen la seva activitat
Despatx 2	014	
Despatx 3	016	
Despatx 4	014	
Despatx 5	014	
Despatx 6	015	
Sala 2, sala de serveis a les associacions, 20 m. Està equipada amb fotocopiadora, ordinadors, scanner, impressora, guillotina, projectors, portàtil i tots els aparells necessaris per `poder realitzar les seves activitats		
Magatzem, 40 m, per guardar el material		
Pati exterior, 600 m, per realitzar, espectacles, assaigs de balls de la festa major, celebracions....		
Altres característiques de l'equipament:		
Necessitats de canvi o millora més urgents:		
• Canvi de finestres • Condicionar el so de la Sala d'Actes perquè hi hagi una bona audició del acte.		

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: EDIFICI DELS TRINITARIS			
Nom del servei: SALA DELS TRINITARIS			
Dependència orgànica: Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca			
Adreça: C/ de la Font, 43 (08720 Vilafranca del Penedès)			
Persona de referència i càrrec: Sílvia Amigó, tècnica de cultura			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: Antic convent del segle XVI		Any de la darrera reforma: 1991	
Any d'inici de l'activitat: 1999		Superfície total: 165 m²	
Estat de l'edifici: bo		Edifici catalogat:	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques			
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: arts visuals		Funció: exposicions d'art contemporani	
Públic majoritari: joves i adults			
Horari general: de dimecres a divendres de 17 a 20h i dissabtes, diumenges i festius de 18 a 20h			
Model de gestió: municipal			
Recursos humans: 1 tècnic de cultura, 1 conserge, (personal municipal) 1 equip de muntadors (personal extern) servei pedagògic (personal extern)			
Pressupost: aproximadament 13.000 € anuals			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Sala d'exposicions	165	Sala d'exposicions, serveis pedagògics, conferències, recitals...sempre relacionats amb l'exposició del moment	
Vestíbul		Espai que a vegades és expositiu i a vegades s'utilitza per a xerrades, inauguracions, etc..	
Magatzem	15	Espai de magatzem dels embalatges de les obres, del material de muntatge i despatx del conserge.	
Altres característiques de l'equipament:			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Sempre es pot millorar l'increment de focus i material audiovisual propi de la sala.			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: CAPELLA DE SANT JOAN			
Nom del servei: CAPELLA DE SANT JOAN			
Dependència orgànica: Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca			
Adreça: Plaça de la Vila, s/n (08720 Vilafranca del Penedès)			
Persona de referència i càrrec: Sílvia Amigó, tècnica de cultura			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: segle XIV		Any de la darrera reforma: 1980	
Any d'inici de l'activitat: 1980		Superfície total: 175 m²	
Estat de l'edifici:		Edifici catalogat: sí	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques			
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: arts visuals		Funció: exposicions divulgatives	
Públic majoritari: joves i adults			
Horari general: de dimecres a divendres de 17 a 20h, dissabtes de 18 a 20h, diumenges i festius de 12 a 14h i de 18 a 20h			
Model de gestió: municipal			
Recursos humans: 1 tècnic de cultura, 1 conserge, muntadors (externs) servei pedagògic (extern)			
Pressupost: 5.000€			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Capella de Sant Joan	175	Espai destinat a exposicions divulgatives i a les exposicions produïdes pel món associatiu de la vila o bé per altres serveis municipals	
Altres característiques de l'equipament: El dia 24 de juny la Capella que és de titularitat parroquial, celebra la missa de Sant Joan.			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Com a espai expositiu té moltes mancances: il·luminació, control d'humitat. Com a edifici no compta amb el confort d'una climatització pròpia d'un espai obert al públic.			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: CLAUSTRE DE SANT FRANCESC			
Nom del servei: CLAUSTRE DE SANT FRANCESC			
Dependència orgànica: Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca			
Adreça: C/ Sant Francesc, 3			
Persona de referència i càrrec: Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: segon terç del segle XVI		Any de la darrera reforma:	
Any d'inici de l'activitat: 2010		Superfície total: m²	
Estat de l'edifici:		Edifici catalogat: sí	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques			
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Literatura, pensament i Arts Visuals		Funció: Celebració de simposis, jornades, seminaris, recitals, exposicions	
Públic majoritari: adult			
Horari general: de dilluns a divendres de 17 a 19h i dissabtes i diumenges d'11 a 14h (horari d'hivern). Manca concretar l'horari d'estiu. Horari a convenir segons activitat			
Model de gestió: municipal			
Recursos humans: 1 tècnic municipal, 1 conserge			
Pressupost: 3.000 € anuals			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Sala d'entrada		Actualment cedida al Vinseum per a tallers infantils	
Sala fosca	38	Essencialment espai dedicat a fer exposicions	
Sala Capitular	43,13	Conferències, concerts, jornades	
Lavabos, magatzem			
Pati		Recitals, Concerts, tallers infantils	
Altres característiques de l'equipament:			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Millora en la climatització de les sales, en la il·luminació, en la seguretat, en el mobiliari, en la senyalització...			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: VINSEUM			
Nom del servei: VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya			
Dependència orgànica: Fundació			
Adreça: Pça. Jaume I, 1-5 (08720 Vilafranca del Penedès)			
Persona de referència i càrrec: Xavier Fornos, director			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: S. XIII		Any de la darrera reforma: 2012	
Any d'inici de l'activitat: 1935		Superfície total: 1.800 m²	
Estat de l'edifici:		Edifici catalogat: BCIN	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	x		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Patrimoni		Funció: Divulgació del patrimoni	
Públic majoritari: adult entre els 30 i els 55 anys			
Horari general: 10 a 14h i de 16 a 19h			
Model de gestió: Fundació amb Patronat, Junta directiva i direcció tècnica			
Recursos humans: 1 director			
Pressupost: 772.616,14€ (any 2013)			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Exposició	500	Divulgació de les cultures del vi	
Auditori	150	Programació cultural del museu i externa	
Taverna	120	Promoció del vi i el cava catalans	
Botiga	30	Venda de llibres, objectes regal, vins i caves	
Altres característiques de l'equipament:			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Construcció de les noves oficines tècniques. Rehabilitació dels magatzems Berger com a reserves centralitzades del museu. Continuar amb les següents fases de reforma que inclou el projecte de transformació del museu en un equipament cultural de referència nacional, i amb una superfície de 6.500m2.			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: ARXIU COMARCAL DE L'ALT PENEDEÈS			
Nom del servei: ARXIU COMARCAL DE L'ALT PENEDEÈS			
Dependència orgànica: Departament de Cultura de la Generalitat			
Adreça: Avinguda d'Europa, 6			
Persona de referència i càrrec: Josep Maria Masachs, director			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: 2004		Any de la darrera reforma:	
Any d'inici de l'activitat: 1983		Superfície total: m² 1200	
Estat de l'edifici: regular		Edifici catalogat: no	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	x		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Cultura		Funció: Arxiu i gestió documental	
Públic majoritari: Administració i investigadors			
Horari general: 8h a 18,30h			
Model de gestió:			
Recursos humans: 4 persones			
Pressupost: 35.000 €			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Altres característiques de l'equipament:			
Necessitats de canvi o millora més urgents:			
Aïllaments, climatització i manteniment de pintura			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: ATENEU MUNICIPAL			
Nom del servei: ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA MARIA DOLORS CALVET			
Dependència orgànica: Servei de Cultura de l'Ajuntament de Vilafranca			
Adreça: pl. Penedès, 4			
Persona de referència i càrrec: David Miret Rovira, director			
Dades de l'edifici			
Any de construcció: anys 50		Any de la darrera reforma: 2010	
Any d'inici de l'activitat: 1998		Superfície total: m²	
Estat de l'edifici: òptim		Edifici catalogat:	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques	X		
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: musical i cultural		Funció: formació musical	
Públic majoritari: estudiants de música			
Horari general: 15h -22h			
Model de gestió: patronat			
Recursos humans: 27 persones			
Pressupost: 400.000€ aproximadament			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
Biblioteca i Secretaria planta baixa		Espai d'utilitat pels usuaris	
Aules planta baixa		Pràctica docent	
Aules 3r pis		Pràctica docent	
Auditori 3r pis		Pràctica docent i concerts	
Altres característiques de l'equipament: Compartit amb sindicats, Servei Ocupació Catalunya i Servei Local d'Ocupació.			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Adequació del soterrani per a la pràctica docent.			

Dades de referència			
Nom general de l'equipament que acull el servei: EDIFICI DELS TRINITARIS			
Nom del servei: ESCOLA MUNICIPAL D'ART ARSENAL			
Dependència orgànica: Servei d'ensenyament			
Adreça: c. La Font 43			
Persona de referència i càrrec: Albert Abella, director			
Dades de l'edifici			
Any de construcció:		Any de la darrera reforma: 2004	
Any d'inici de l'activitat: 2004		Superfície total: 760 m²	
Estat de l'edifici: Regular		Edifici catalogat: Si	
	Inexistents	Salvables	Impracticables
Barreres arquitectòniques		X	
Dades de l'activitat			
Sector d'actuació: Ensenyament		Funció: Escola d'Art (EA)	
Públic majoritari: entre 16 i 35 anys			
Horari general: 9:00 a 21:30			
Model de gestió: Indirecta			
Recursos humans: 22			
Pressupost: 800.000 euros			
Espais			
Denominació	m²	Funcions – serveis - activitats	
EMA Arsenal	760	Escola d'Art (EA)	
Altres característiques de l'equipament: Escola d'Art on s'imparteixen ensenyaments reglats. Cicles formatius de grau mitjà i superior d'arts plàstiques i disseny. També s'imparteixen ensenyaments no reglats en l'àmbit de les arts plàstiques			
Necessitats de canvi o millora més urgents: Adaptació a l'ús. Ampliació d'espais i adequació d'instal·lacions.			

4 - Els agents socials: el moviment associatiu i el sector privat

4.1 - La força del moviment associatiu cultural

A Vilafranca hi ha 107 entitats culturals segons el directori municipal i 113 entitats culturals⁹ segons el Portal associatiu de Vilafranca del Penedès promogut per l'Ajuntament en el que consten les entitats culturals censades al Registre municipal, però menys actualitzat que el registre propi. El directori municipal divideix aquestes entitats segons el seu sector d'actuació:

- Cultura (tot i que inclou algunes de polítiques): 17
- Cultura tradicional i popular: 31
- Música: 35
- Teatre: 8
- Dansa: 7
- Art: 3
- Literatura: 2

⁹ Consulta feta el 14 juny de 2013

- Cinema: 1
- Estudis i recerca: 3

Val a dir que hi ha entitats que fan una activitat variada i podrien estar a més d'un grup.

A la Guia d'entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya consten 189 entitats culturals i 2 federacions. Cal remarcar que en aquesta guia figuren barrejades associacions no estrictament culturals (esportives, socials, etc.) i d'altres no culturals amb seccions de tipus cultural. A més, la guia d'entitats de la Generalitat és acumulativa: s'inscriuen les noves però molt rarament es donen de baixa les que ja no estan actives. Per tant en figuren més que les que n realitat són. L'avantatge d'utilitzar les dades de la Generalitat és que es poden contrastar amb els valors comarcals i nacional mesurats amb els mateixos criteris. Les dades municipals no ho permeten.

Fent un quadre de recopilació de l'associacionisme es pot veure:

2013	Vilafranca		Alt Penedès		Penedès		Catalunya	
Habitants	39.035		106.252		354.497		7.570.908	
	Entitats culturals	Entitats/ 1000hab.	Entitats culturals	Entitats/ 1000hab.	Entitats culturals	Entitats/ 1000hab.	Entitats culturals	Entitats/ 1000hab.
Segons Ajuntament	113	2,89						
Segons Llibre Blanc					601	1,69		
Segons Generalitat	189	4,84	574	5,40	1.423	4,01	7.000	0,92

Font: Portal associatiu (Ajuntament), IDESCAT (Generalitat de Catalunya) i Llibre Blanc de la cultura al Penedès. Aproximació diagnòstica (Institut d'Estudis Penedesencs).

Així, i amb tota la cautela dels diferents criteris i sistemes de registre d'entitats i de la diversitat de fonts, es pot veure com el nombre d'entitats culturals per cada 1.000 habitants és superior a Vilafranca en relació als valors de Catalunya, sensiblement superior en relació al Penedès i sensiblement inferior en relació a l'Alt Penedès. Això confirma la sensació de gran part de la ciutadania de què Vilafranca compte amb un teixit associatiu nombrós (moltes entitats), divers (abasten molts sectors de la cultura) i amb vitalitat (molta activitat cultural) i visibilitat a la ciutat i fora. En molts sentits, les

entitats tenen la sensació d'estar ocupant molts espais que hauria de cobrir l'Ajuntament.

Una expressió d'aquesta vitalitat cultural són les entitats amb un patrimoni propi, unes seues socials i culturals d'envergadura, un elevat nombre de persones associades, una relativa autonomia financera i unes programacions regulars, de qualitat i amb gran resposta de públic. En aquest sentit, i entre d'altres, val la pena destacar

- Societat la Principal (Casal), té un teatre per 800 persones, sales de tallers i sales per activitats pròpies. Programa teatre, té una escola de dansa, una escola de teatre i grups de belles arts i de fotografia, entre d'altres. També desenvolupa activitats educatives, esportives, socials, etc.
- L'Agricol – Centre Artístic del Penedès: té una petita sala d'actes i sales de reunions, des d'on treballa essencialment l'enogastronomia i la cultura, sobretot en el seu vessant literari.
- Casino Unió Comercial (CUC), té sala d'actes, espais per reunions. Desenvolupa també activitats esportives.
- Cal Figarot (local dels Castellers de Vilafranca), té sala d'exposicions, sala polivalent d'actes, altres sales per reunions i bar-restaurant.
- Cal Noi Noi (local dels Xicots de Vilafranca), té sala d'assaig
- Fundació Pinae - Fòrum Berger Balaguer (antiga Caixa Penedès) té sala de concerts per unes 300 persones i sala d'exposicions.
- L'IEP (Institut d'Estudis Penedesencs), de caràcter estudiós i intel·lectual.
- La Cisterna de l'Associació Artística Triskel, especialitzada en el petit format en música, teatre, literatura, etc.
- Els futurs espais dels Falcons de Vilafranca i la Colla Jove Xiquets de Vilafranca.

Un fenomen conseqüent amb aquesta situació de vitalitat associativa és la sensació de que moltes de les propostes i activitats de les entitats ciutadanes estan descoordinades unes de les altres i s'arriben a superposar en el temps, amb el perjudici que comporta (molta gent expressa que *“Hi ha més d'una activitat programada el mateix dia a la mateixa hora”*). En alguns casos, aquesta superposició es dona amb les accions culturals de l'Ajuntament. La part bona d'aquest fet és l'existència d'una elevada oferta cultural de les entitats i municipals que comporta el solapament de les mateixes, una característica pròpia de les ciutats culturalment més dinàmiques, que cal saber acceptar, tot i la conveniència de millorar la coordinació de les agendes associatives entre elles i amb la de l'Ajuntament.

Una segona mancança detectada és la dificultat de les entitats de cooperar entre elles produint conjuntament propostes i ofertes culturals a la ciutadania. En general ni comparteixen iniciatives, ni espais, ni públics. Aquest aïllament afebleix la visió general del moviment associatiu.

Una tercera constatació és la dificultat de les entitats per comunicar bé les seves propostes al seu públic i al conjunt de la ciutat. La repercussió sobre la societat no acaba de reflectir l'esforç que es fa. En aquest sentit cal millorar molt. L'accés a l'agenda municipal no sempre resulta fàcil perquè a algunes associacions els costa programar amb prou temps com per difondre's per un mitjà que treballa amb força anticipació per motius tècnics d'edició i distribució. Els mitjans locals de comunicació no arriben a acollir la diversitat de l'oferta cultural associativa, sobretot la de menys impacte mediàtic.

Igual que al conjunt del país, algunes de les entitats tenen les mateixes dificultats de renovació generacional, formació, atracció de noves persones associades, falta de voluntariat, disponibilitat d'espai, finançament, etc. En tot cas, les entitats de la cultura tradicional i popular mostren més vitalitat en alguns d'aquests aspectes. La Fira d'entitats (Vilaentitats) que es feia per sant Raimon va deixar de fer-se l'any 2005.

La relació amb l'Ajuntament, molt desigual entre una entitat i una altra, sol ser, en general, bona i fluïda, sobretot amb els tècnics municipals amb qui es té, en general, un diàleg permanent per raons d'acció (cooperació en activitats), econòmiques (subvencions), tècniques (cessió de recursos), comunicació (presència a l'agenda) i altres.

De manera general (pot variar amb els anys), unes 30 entitats culturals tenen un conveni subscrit amb l'Ajuntament i unes altres 60-70 reben subvenció. Hi ha la sensació, però, que algunes entitats reben més ajuda per ser abanderades de la cultura vilafranquina a l'interior i a l'exterior de la ciutat (Castellers de Vilafranca, Xicots de Vilafranca, ...). En el capítol de les subvencions es demana una simplificació de tràmits i millorar els criteris d'adjudicació.

Tot i això, les entitats també són conscients de què l'època de la subvenció assegurada i creixent ha arribat a la seva fi. Ara cal buscar noves formes de finançament. A més, l'increment de l'IVA de la cultura al 21% decretat pel govern espanyol ha fet molt mal al sector cultural.

En quant a l'Escorxador, equipament especialment dedicat a fomentar l'acció associativa en matèria cultural, les entitats valoren positivament el conjunt de l'espai, la seva gestió i la bona predisposició dels tècnics municipals. S'aprecia positivament com a espai cedit per fer reunions de treball i guardar material en armaris ad hoc però caldria créixer i millorar en el condicionament tècnic dels espais per poder desenvolupar-hi les activitats de les entitats en millors condicions, sobretot les que exigeixen acció física.

Finalment s'ha de dir que no existeix, i es nota a faltar, un òrgan que aglutini el moviment associatiu cultural a Vilafranca amb una doble funció: coordinar les entitats entre elles i erigir-se com a interlocutor amb els altres agents, l'Ajuntament en particular. Existeixen comissions sectorials (Festa Major, arts escèniques, ..) amb una funció clarament operativa però no hi ha una coordinació general amb caràcter més d'interlocució institucional.

4.2 - L'empresa privada cultural

Vilafranca té un petit teixit comercial i empresarial cultural centrat en unes 7 llibreries de les quals sobretot 2 tenen una vocació clarament cultural (La Cultural i L'Odissea), una galeria d'art (Sicart, un cop Palmadotze ha marxat del municipi, encara que hi segueix vinculada funcionalment), dues botigues d'instruments musicals (Tok Tok i Tallers Breda), una botiga de música i audiovisual (Disco Star), alguns bars musicals (El Forat del Pany, La Moderna, Arms City i altres) i altres comerços lligats a les indústries culturals i al lleure (papereries, fotografia, marcs, joguines, festes, etc.).

Més enllà del comerç, l'únic agent de les indústries culturals que consta a Vilafranca és l'editorial Andana i alguna empresa de producció audiovisual.

A mode de cloenda:

En termes expressats per gent de Vilafranca, aquesta és una vila:

- Socialment canviant (cada cop més diversa)
- De serveis (fins fa poc era més industrial)
- Orgullosa d'ella mateixa
- Conservadora (és lenta per fer i acceptar canvis)
- Nacionalista (molt lligada a la terra i a la seva identitat)
- Folklorica (culturalment parlant)
- Tancada (molt centrada en ella mateixa)

Val a dir que la gent jove està canviant aquesta manera de ser i és, poc a poc, més oberta, dinàmica i contemporània.

Síntesi del diagnòstic

Oportunitats externes

- Existència d'un primer Pla d'Acció Cultural de 2001, crea un precedent i genera ànims pels seus èxits i avenços
- La capitalitat catalana de la cultura de l'any 2015, genera un estímul
- El Penedès com a àmbit d'acció i impacte cultural i, a la vegada, com a agent cultural actiu
- La combinació d'un entorn territorial natural i agrícola permet un treball entre la natura i la cultura
- L'increment hagut de pressupost (cap. I de personal i cap. VI d'inversions-obres) he permès incorporar nous espais i professionals a l'oferta cultural

Amenaces externes

- La crisi afecta tots els nivells de la cultura per la disminució global de recursos
- La poca visió del potencial i la dimensió territorial penedesenca
- La força de la cultura del vi oculta el potencial en els sectors creatius (dit altrament, tot allò que no està lligat al vi, té dificultats per fer-se visible)
- Incertesa sobre la continuïtat del paper de Caixa Penedès
- La forta davallada en el pressupost municipal de cultura (cap. II de bens i serveis propis i cap. IV de transferències a altres agents culturals) dificulta la capacitat de dur a terme una programació cultural ambiciosa i completa

Fortaleses internes

- La vila i l'Ajuntament centren gran part de l'acció cultural en 3 grans pilars que gaudeixen de gran vitalitat institucional, associativa i ciutadana:
 - o La cultura de la vinya i el vi
 - o La cultura tradicional i popular, vista en el seu conjunt
 - o La Festa Major, com a vivència, procés i moment temporal
- El sector turístic i una part de l'industrial donen suport a dimensió cultural del vi
- El sector associatiu és el motor de la cultura tradicional i popular

- Gran volum d'activitat en molts sectors de la cultura artística i tradicional
- La programació infantil/familiar està força desenvolupada i ben valorada
- La facilitat d'accés a la cultura per a públics poc habituats
- La projecció de Vilafranca com a ciutat capital de la cultura tradicional i popular
- L'existència de nombrosos i bons centres culturals, entre públics i associatius
- Equip tècnic municipal consolidat i reconegut per la seva qualitat professional
- Política municipal de suport a la iniciativa cultural associativa i privada
- Teixit associatiu cultural molt vigorós i dinàmic
- Existència d'ens de participació per desenvolupar l'acció cultural en alguns sectors (teatre, Festa Major, cicle festiu, Carnaval i arts visuals)

Debilitats internes

- Necessitat d'enfortir la visió de conjunt o de ciutat en l'acció cultural
- Dificultat d'arribar a les manifestacions culturals més contemporànies
- Poca presència de propostes culturalment més exigents i professionals
- Alguns sectors de la cultura són pràcticament inexistents a la programació: dansa i circ sobretot
- Poca vinculació i coordinació entre els sectors culturals i atomització interna d'alguns d'ells. No existeix un ens coordinador de la cultura ciutadana
- La comunicació és millorable sobretot pels públics poc habituals
- Dispersió de la cultura pública a Vilafranca, distribuïda en 4 àmbits municipals que comporta una certa dificultat per a la coordinació funcional:
 - o Regidoria de Cultura (té la majoria de les competències de cultura)
 - o Regidoria d'Ensenyament (gestiona l'Arsenal Escola Municipal d'Art)
 - o Alcaldia (de qui depèn la fundació pública que gestiona el Vinseum)
 - o Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació (gestiona temes de patrimoni lligats al turisme)
- Alguns equipaments són clarament deficitaris pel que fa a espai i dotació (biblioteca, casa de la Festa Major i segona fase de l'Auditori)
- Falta treballar l'accés de nous públics a la cultura: el públic habitual és cada cop més gran.
- No es treballa la recerca de mecenatge i patrocini

PROPOSTES ESTRATÈGIQUES

[Principals línies de treball per millorar la cultura i la política cultural a Vilafranca]

5 - Les decisions estratègiques avui en dia: contenció amb visió de futur

El Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès 2014 – 2020 neix en un moment de grans dificultats pressupostàries dels agents públics locals per desenvolupar plenament les seves polítiques culturals. Fins no fa tant, els plans d'acció cultural municipals eren marcadament expansius, basant-se, en gran mesura, en el creixement quantitatiu i qualitatiu: creació de nous equipaments, increment de plantilles, augment de les programacions culturals, etc. No cal dir que tot anava condicionat a l'increment sostingut del pressupost destinat a la cultura. Això va permetre, a més d'un ajuntament, millorar sensiblement els seus recursos de tot tipus per tal d'assolir una política cultural més completa i satisfactòria.

Uns quants anys després un dels efectes negatius de la combinació d'un procés expansiu i d'una crisi com l'actual és que ara els ajuntaments tenen unes plantilles força estables i completes i uns equipaments força correctes però difícils de mantenir i de programar-hi en condicions.

Aquesta fase de dificultats justifica encara més la necessitat imperiosa de planificar millor les polítiques culturals, no ja amb el prisma de l'expansió, alguns cop desmesurada en el passat, sinó amb la lupa del detall que permet afinar millor les decisions a prendre.

Per tant, la planificació estratègica de l'era de la crisi ha de basar-se en optimitzar els resultats amb els mateixos – o menys – recursos a l'abast.

Aquet Pla vol ser fidel a aquest esperit de contenció però buscant sempre un equilibri amb el màxim de resultats possibles. No és l'hora necessàriament de fer més ni, de ben segur, de fer amb més recursos, sinó de fer millor allò que ja es fa.

No obstant, el Pla, traçat per uns quants anys, vol remarcar la necessitat de no oblidar, en la mesura que hi torni a haver recursos disponibles, que alguns equipaments culturals i algun professional serien encara, però no ara immediatament, una bona aportació al ple desenvolupament de l'acció cultural.

Aquesta doble visió, actualitat amb moderació i futur amb voluntat de millora, conviuen com a columna vertebral d'aquest Pla.

Estructuració de les propostes del Pla d'Acció Cultural

Després de fer i considerar una diagnosi acurada i efectiva, les propostes es presenten en 5 grans nivells:

- A. Els **valors ciutadans** que han d'impregnar la definició de la nova política cultural de Vilafranca
- B. L'estructuració i desenvolupament dels grans **eixos troncats o transversals** de la política cultural a Vilafranca
- C. L'estructuració i desenvolupament dels **eixos sectorials** de la cultura (patrimoni, cultura popular i tradicional, i arts)
- D. La **capitalitat cultural de Catalunya**, una oportunitat de projecció de futur pel 2015
- E. La **priorització temporal i econòmica** de nous equipaments i incorporació de nous professionals

A - Valors ciutadans per a una política cultural

La política cultural de l'Ajuntament de Vilafranca es basa en el desenvolupament d'uns valors que regiran tota la seva actuació i que donaran la forma d'aquest Pla:

Tradició

La tradició és un valor que ajuda a cohesionar una societat, treballant aquells aspectes que són, alhora, compartits i transmesos de generació en generació. La tradició es manifesta en el desenvolupament d'un conjunt d'accions socials i culturals que, a Vilafranca, tenen la seva màxima exposició en el cicle festiu com a conjunt i en la Festa Major en particular. Vilafranca ha sabut fer de la tradició un dels seus principals signes d'identitat cultural i com a societat, donant-li, quan a calgut un aire d'actualitat necessària d'acord amb la manera de ser d'avui en dia.

Cohesió social

La cultura ha volgut ser sempre un espai de cohesió d'una societat, perquè ha sabut ser espai de trobada, d'intercanvi, de reflexió, de gaudi compartit, etc. Això ha sigut així durant segles amb unes societats que evolucionaven molt lentament. Els canvis socials ocorreguts en les últimes dècades, més ràpids, amplis i sobtats ha empès les societats, la vilafranquina entre elles, a buscar nous instruments per enfortir aquesta cohesió de la comunitat. La cultura, avui més que mai, ha de saber estar a l'alçada de les noves exigències.

Participació

Una societat madura permet i exigeix ser més partícip de les decisions que l'afecten. Sense voler suplantar el paper dels representants electes, gran part de la comunitat va adquirint la consciència, la capacitat i la predisposició a ser protagonistes de la seva vida col·lectiva. La governança, com a fórmula de govern que es fonamenta en la interrelació entre els organismes que ostenten la direcció política d'un territori i la societat civil permet una millora democràtica i un enriquiment col·lectiu del fet comú.

L'Agenda 21 de la Cultura¹⁰ la promou de manera molt explícita. La cultura esdevé així, una precursora de l'educació per a la participació.

Innovació

Tota societat necessita anar innovant tots els aspectes, la cultura entre ells. Cal que les persones que se senten atretes per la voluntat de canviar les coses, crear nous missatges socials i culturals, en definitiva, innovar sobre allò que ja es fa, trobin l'oportunitat per fer-ho. Tota la comunitat en sortirà guanyant i la ciutat ha de facilitar-ne els processos,

Accessibilitat

La cultura no és plena si no en garantim l'accés a tothom. En aquest sentit, la complexitat d'alguns missatges culturals pot fer que algunes persones se'n sentin allunyades o excloses. A través de la sensibilització i educació cal trobar els camins que els permeti entendre, sentir, gaudir, experimentar i compartir el fet cultural. Altres vegades l'accessibilitat ve condicionada per la pròpia dinàmica dels suports culturals i cal saber donar-li la volta: espais adequats a persones amb sensibilitats diferents, activitats inclusives, suports materials i pedagògics adequats, etc.

Esperit crític

Més enllà de la cultura de la vivència sensorial, del gaudi estètic o del pur entreteniment i divertiment, les polítiques culturals han de fomentar el sentit crític cap allò que ens envolta. La cultura ha de saber ser crítica, constructiva, motora de canvis, etc. i això tant a nivell creatiu com en la seva gestió, és un compromís de tothom. Si no ho fa la cultura, juntament amb l'educació, qui ho farà?

¹⁰ Aprovada el 8 de maig de 2004 en el IV Fòrum d'Autoritats locals, reunit a Barcelona en el marc del Fòrum Universal de les Cultures.

I, finalment, dos criteris importants:

L'apertura territorial

En un entorn globalitzat la dimensió territorial juga un nou paper. Les ciutats tenen i reben un impacte major d'un entorn cada cop més gran i és en aquest sentit que al redefinir les visions del territori, des d'un espai de proximitat que recupera importància a una cada cop més natural globalitat universal en la que treballen els agents i les polítiques culturals. Vilafranca ha de jugar en totes aquestes esferes territorials. Un espai intermedi a potenciar és el de la Vegueria Penedès.

La contribució cultural al desenvolupament econòmic i social

Hem après a donar una nova dimensió econòmica i social a la cultura, sense, per això, perdre la força dels valors propis del fet cultural. Les polítiques culturals dialoguen en tot moment amb el desenvolupament econòmic, educatiu, social, etc. de la societat. Aquesta complexitat creixent de l'acció cultural fa que creadors, dirigents i gestors de la cultura s'obliguin a tenir una nova amplitud de mires quan desenvolupen la seva tasca.

Principals eixos de la nova política cultural: una qüestió de prioritats

Un ajuntament ni pot ni ha de voler fer de tot. Una política cultural es defineix a partir d'unes decisions sobre prioritats en les que la institució determina què és més important i què no tant, defugint del missatge erroni i populista de “tot és important”. Al final, l'assignació dels pressupostos acaba fent visible l'ordre real de prioritats.

Aquest Pla d'Acció Cultural s'ha dut a terme en un moment especialment delicat per al nostre país, les seves institucions i els recursos assignats. Per aquest motiu s'ha volgut fer un plantejament que permeti aprofundir en les polítiques culturals – ara més que mai – tot moderant els costos d'inversió. A tal fi, en algunes ocasions en el capítol dels projectes estratègics s'han fet dues visions o escenaris de la política cultural de Vilafranca, d'acord amb el seu moment financer. S'hi troba una opció òptima però demandant d'una inversió important (bàsicament la construcció d'equipaments culturals necessaris o la contractació de personal) i una segona opció, temporal, alternativa o complementària, que no requereix de cap inversió important.

En un capítol final es sintetitza aquesta esperada i desitjada fase en què els recursos econòmics aflorin amb més normalitat i/o es puguin incrementar les inversions. Aleshores el Pla preveu un creixement tant en la contractació de personal com en la generació d'infraestructures.

De moment, però, en temps de contenció pressupostària, cal pensar en una acció cultural basada en tot allò que ja existeix, potenciant els projectes que tenen possibilitats de créixer i arribar a més i a nous públics i moderant aquelles accions que, per costos i resultats, han de mantenir, ara per ara, una vida més latent. En definitiva no es tracta de fer gaire més (la situació no ho facilita) sinó de fer millor allò que ja es fa, tot fent-ho arribar a més persones i col·lectius que s'incorporaran, així, als beneficis de les pràctiques i el consum cultural.

Com s'estructura cada eix de les propostes?

Una primera introducció presenta els continguts bàsics

Uns objectius exposen allò que es vol assolir

El o els projectes estratègics són la proposta més important i visible de l'eix

Algunes de les accions proposades complementen i enriqueixen l'eix

En aquest escenari actual, els eixos prioritaris de treball són:

Eixos troncats o transversals de la política cultural de Vilafranca, aplicables a tots els sectors de la cultura:

Eix 1 – El Penedès, territori d'acció de les polítiques culturals

Eix 2 – El suport a les entitats, un motor de la cultura vilafranquina

Eix 3 - La pràctica artística amateur, un pas més enllà del consum cultural

Eix 4 – Un nou sector de la cultura al voltant del pensament i el sentit crític

Eix 5 – Els nous públics, entre el dret i la sensibilitat

Eix 6 – La comunicació de l'acció cultural i els eu espai de millora

Eix 7 – Més coordinació i participació dels sectors culturals

Eix 8 – El mecenatge ve a enfortir les propostes culturals

Eixos sectorials sobre els que actua la política cultural de Vilafranca i s'entrecreuen amb els 8 eixos anteriors:

Eix 9 - Una nova empenta al patrimoni com a signe d'identitat del territori: les cultures de la vinya i el vi, i la memòria del territori

Eix 10 – La cultura tradicional i popular

Eix 11 – Les arts escèniques

Eix 12 – La música

Eix 13 – Les arts visuals

Eix 14 – La literatura

Eix 15 – La biblioteca i l'accés a la cultura i a la informació

Desenvolupats amb més detall aquests 15 eixos s'estructuren de la manera següent:

B - Estructuració i desenvolupament dels eixos troncats de la cultura

Eix 1 – El Penedès, territori d'acció de les polítiques culturals

Vilafranca ha d'assumir amb més convicció i determinació la seva responsabilitat, però també la seva oportunitat, d'ampliar el seu radi d'acció al seu entorn territorial. Així hi haurà un primer espai d'actuació circumscrit al terme municipal de Vilafranca, un segon cercle de referència que inclou tot l'Alt Penedès i un tercer espai natural i habitual d'acció del conjunt del Penedès (Alt i Baix Penedès i Garraf).

L'opció per cada nivell de territori serà en funció de l'activitat, dels costos-beneficis d'atraure gent d'arreu però també dels acords que es puguin establir amb, sobretot, Vilanova, El Vendrell, Sitges i altres. De la mateixa manera, persones de Vilafranca hauran de trobar arreu el seu espai per desenvolupar les seves inquietuds culturals. Si aquest moviment d'intercanvi és planificat, equilibrat i voluntari, haurà de ser vist com un triomf de la cooperació intermunicipal i no com a "fugues" de públic consumidor.

Per entendre que tothom hi guanya amb aquesta visió territorial àmplia cal entendre que, per segons quines propostes, cap dels 47 municipis que configuren el Penedès compta amb la suficient massa crítica o volum de persones interessades en determinades propostes culturals més exigents o minoritàries, o bé més massives però costoses. Tots junts, en canvi, es reforcen mútuament en una simbiosi que ara es detecta més retòrica que efectiva però que ja ha començat de manera incipient en algun cas (una certa programació combinada entre Vilafranca i Vilanova, per exemple).

La dimensió territorial no s'acaba en el Penedès. Vilafranca ha de mirar al conjunt de Catalunya i segurament més enllà a l'hora de dimensionar la seva acció cultural.

Objectius:

- Enfortir la identitat penedesenca com a espai de convivència i d'intercanvi cultural.
- Incrementar el volum d'usuàries i usuaris que gaudeixen de l'oferta cultural de Vilafranca en un primer terme i, conseqüentment, del conjunt del Penedès.
- Disminuir els costos generals i *per càpita* dels projectes culturals presentats a la ciutadania.

Projecte estratègic:

Penedès, territori cultural (Alt i Baix Penedès i Garraf), com a retícula de serveis, programes, equipaments i accions de tipus cultural, on hi hauria tots els agents del territori: ajuntaments, entitats i empreses. Aquesta xarxa funcional hauria de depassar els límits municipals i comarcals així com els provincials (el Baix Penedès pertany a la província de Tarragona), però hauria de plantejar-se el treball mancomunat dels 47 municipis, les 3 comarques i les dues províncies involucrades. En aquest nou sentit de compartir esforços i multiplicar resultats s'ha de buscar la complicitat de la Generalitat de Catalunya. Per no quedar en una simple agrupació administrativa, aquesta renovada dimensió territorial ha de ser present en múltiples factors.

Algunes de les accions proposades:

- Crear el carnet “Penedès cultural” que permeti l'ús indistint en les ofertes culturals dels 47 municipis. Es pot començar adreçant-lo a les persones joves i/o per a certes activitats on és més fàcil fer-ho.
- Establir col·laboracions entre institucions a l'hora de programar, especialment en aquelles activitats que ho facilitem més: teatre, música, literatura, festes majors, etc.
- Avançar cap a una difusió penedesenca de l'activitat cultural compartida: agendes, webs, premsa, ràdio, etc.
- Establir una xarxa de coordinació entre responsables municipals i altres de cultura amb

Eix 2 – El suport a les entitats, un motor de la cultura vilafranquina

Totes les societats tenen un especial interès en associar-se per compartir afeccions, vivències, necessitats i interessos, però la realitat indica que a Vilafranca aquesta veritat agafa una força molt particular. La riquesa del seu teixit associatiu indica el paper que aquestes entitats juguen en el camp cultural. Són un gran motor de les polítiques culturals a la vila. En temps en els que l'administració pública era pràcticament un agent absent, les entitats eren les responsables de les programacions socials, artístiques i de lleure, del desenvolupament de la cultura tradicional i popular i, fins i tot, la protecció del patrimoni i la perpetuació de la memòria històrica.

Amb la recuperació democràtica a l'últim quart del segle XX varen confluïr dues realitats: una feblesa real del teixit associatiu (seus incautades, entitats prohibides, responsables perseguits, equipaments envellits i nul suport econòmic) i una gran esperança de canvi en les noves institucions públiques del moment. Això va fer que, els ajuntaments esdevinguessin el principal agent cultural a escala local, sobrepasant i renovant l'acció associativa en molts aspectes. És simptomàtic que molts dirigents associatius fossin cridats a definir i dirigir les polítiques culturals de l'època.

Actualment hi ha un retorn en el reconeixement de l'acció que desenvolupen les entitats en el camp cultural degut a l'alentiment en continguts de molts projectes municipals (ja no aporten tanta cosa nova) i en la seva actual feblesa econòmica (els pressupostos públics baixen any rere any).

Més enllà d'un posicionament purament tàctic del moment, cal que el sistema públic vegi en el moviment associatiu un motor cultural essencial en el desenvolupament d'una societat. I, per tant, li ha de saber donar el suport necessari.

Objectius:

- Fomentar la implicació ciutadana amb l'autosatisfacció que comporta.
- Enriquir en diversitat i quantitat l'oferta cultural al servei de la societat vilafranquina i penedesenca.
- Millorar la relació entre tots els agents culturals de Vilafranca.
- Establir interlocutors i lligams basats en la confiança, l'interès mutu i la persistència en el temps.

Projecte estratègic:

L'Ajuntament s'ha de dotar d'un nou **Programa de suport a la cultura local** que busqui, per aquest ordre, el ple desenvolupament cultural de la comunitat i la ciutadania, la implicació i participació de les entitats socials i culturals de la vila i l'acompliment dels objectius culturals de l'Ajuntament. Es tracta d'una cadena en la que si totes les baules funcionen, el conjunt en surt beneficiat.

La debilitat pròpia en recursos estructurals i econòmics de gran part del teixit associatiu (però no de tot) obliga a l'administració pública, en aquest cas la local, a intervenir donant tot el suport necessari i possible a les entitats. Però aquesta aportació de recursos públics, per tant de tota la ciutadania, ha de fer-se amb la responsabilitat i el rigor propi del maneig dels fons públics. Una entitat adquireix el dret a rebre una ajuda en la mesura que aporta a la societat una proposta, en aquest cas cultural, efectiva, necessària, gratificant i sostenible. L'Ajuntament ha de defugir d'altres criteris que no encaixen amb el bé públic i tenir en compte que hi ha moltes possibilitats de cooperar més enllà de les ajudes econòmiques (subvenció i altres).

Algunes de les accions proposades:

- Establir, redactar i fer públics uns criteris de suport a les entitats (econòmics, infraestructurals, comunicació, etc.) així com el resultat anual d'aquest suport.
- Col·laborar en un programa de recerca de voluntàries i voluntaris en particular de gent arribada de nou al municipi.
- Recuperar la Fira d'Entitats amb els seus objectius d'apertura a nous públics.
- Afavorir la reactivació de les AA.VV. i la seva implicació en l'oferta cultural.
- Millorar la formació a les entitats amb cursos, tallers, etc. i millorar la comunicació de les activitats de les associacions.
- Millorar l'Escorxador, espai natural per a moltes entitats (acústica sala d'actes, cadires més confortables, més informació de les activitats, més autogestió, ...) i habilitar nous espais per a les entitats per descongestionar l'Escorxador.
- Facilitar la relació exclusiva entre entitats (espais de trobada, suport a les seves convocatòries, accés a documentació, etc.).
- Buscar models mixtes de gestió dels espais i programes culturals que a més de l'Ajuntament impliquin les entitats de la vila. També fer-ho amb les empreses de gestió cultural.

Eix 3 - La pràctica artística amateur, un pas més enllà del consum cultural

Gran part de les polítiques culturals s'han basat, en les últimes dècades en la recerca de públic que s'incorporés al consum cultural. S'ha donat per suposat, i és correcte interpretar-ho així, que l'assistència a concerts, teatre, exposicions, museus, biblioteques, conferències o actes festius ajudava a enriquir culturalment la persona. Això comportava un creixement i desenvolupament com a persona però també com a societat.

En canvi, altres sectors de la vida social, com l'esport per exemple, han treballat molt més a fons la pràctica i no tant el consum com a espectador/a. Es considera que fer esport és beneficiós per la salut i l'educació de la persona.

Aquí es proposa aplicar a la cultura aquest aspecte positiu de la cultura: la pràctica amateur enriqueix la persona i l'acosta a més al consum de la cultura. Les polítiques públiques han de poder afavorir que la gent faci teatre, balli, canti, toqui un instrument musical, pinti, escrigui, faci fotografia o cinema, etc. Per a això, cal anar més enllà de les propostes de tipus sociocultural que han estat tan importants en el nostre país per afavorir la participació i la cohesió social. La pràctica cultural amateur ha de buscar, a més, un cert nivell de qualitat en les propostes que la dinamització sociocultural ha sacrificat a vegades en benefici dels objectius socials.

Per extensió, aquesta pràctica amateur es pot estendre als sectors no artístics com la recerca en el camp del patrimoni o de la cultura tradicional o la difusió en sectors emergents.

Objectius:

- Transmetre a la ciutadania el gust per la pràctica cultural com a espai de creixement personal i social.
- Fer incrementar l'interès pel consum cultural des de la pràctica.

Projecte estratègic:

“A Vilafranca la cultura també la fas tu” és un programa totalment transversal a tots els serveis, programes i equipaments culturals de la ciutat en el que cadascun d’ells haurà definit com es materialitza aquesta voluntat de potenciar la pràctica amateur de qualitat.

A tal fi es definiran les accions a emprendre que tindran forma de tallers, grups de pràctica conjunta, suport de professionals, espais d’exhibició, accés a documentació, etc.

Cal considerar que aquesta pràctica cultural de base ha de ser present en tots els sectors culturals, els possibles públics interessats o els barris. També ha de quedar clar que el seu objectiu és el desenvolupament de la persona i la societat però no busca necessàriament la professionalització de les i els nous practicants. El suport i la difusió professional es canalitzarà pels conductes habituals: programacions estàndard, contractació formal, etc.

Algunes de les accions proposades:

- Realitzar cursos, tallers i altres espais formatius
- Facilitar espais per a la pràctica individual i grupal segons el sector
- Realització d’accions de difusió o exhibició de l’obra realitzada
- Donar suport econòmic bàsic en funció de la qualitat i interès
- Aportació persones de suport qualificat per tal de millorar la feina feta
- Donar facilitats per accedir a ofertes i propostes arreu del país
- Fer una difusió conjunta de l’oferta en tots els sectors
- Incloure les propostes resultants en els espais de difusió municipals i associatius
- Reconèixer les millors realitzacions amb premis, compres, contractes, etc.

Eix 4 – Un nou sector de la cultura al voltant del pensament i el sentit crític

Tradicionalment les polítiques culturals s'han basat en el desenvolupament d'uns sectors definits al voltant de les arts, el patrimoni i la cultura tradicional i popular. Això engloba fins i tot els sectors artístics emergents, la indústria creativa, etc.

Amb el temps s'ha vist que un cert tipus de públic esdevenia més exigent i s'interessava per aspectes fins aleshores poc abordats. És així com la difusió científica-tècnica, el pensament i la filosofia, l'actualitat social i política a escala nacional però també internacional, el coneixement i altres de similars s'han anat incorporant als programes culturals més exigents per a un públic generalment més format, inquiet i amb ganes de buscar nous horitzons.

Els serveis culturals públics han de ser, alhora, impulsors i suport d'iniciatives de persones, col·lectius i institucions amb una implantació en aquestes àrees temàtiques. Per la seva novetat i especialització, cal definir una política que sàpiga recollir les propostes més atractives, innovadores, completes i exigents. Certament no es busca el gran públic però existeix un públic que sabrà agrair aquesta oferta que donarà a Vilafranca un nou impuls de qualitat.

En aquest nou aspecte, la dimensió territorial penedesenca, i de més enllà si cal, agafa més sentit que mai. I pel que fa a la gestió també és el moment d'estrènyer lligams de cooperació amb les entitats interessades però també amb universitats, fundacions del territori i d'arreu, etc.

Objectius:

- Diversificar l'oferta cultural de Vilafranca pel vessant cultural i el públic més exigents
- Difondre aspectes de la cultura poc coneguts per a molta gent
- Donar a la vila una projecció territorial com a ciutat cultural més exigent i avançada

Projecte estratègic:

Programa transversal de **“Difusió del pensament i el coneixement contemporani”** que es desenvoluparà des de tots els serveis i equipaments culturals però tindrà el seu epicentre en el Claustre de Sant Francesc. Es tracta de definir un conjunt d’activitats de difusió per a un públic més exigent que mostra interès en temes d’actualitat i de compromís amb la societat. Els continguts poden ser amplis i diversos perquè ha de poder arribar a públics especialitzats o amb ganes d’aprofundir. S’ha de situar entre l’anomenat gran públic o públic general i el públic molt especialista que ja té altres espais, sovint clarament acadèmics, per gaudir d’aquest nivell de continguts. El seu segell distintiu és la qualitat i l’abordatge de temes complexos des d’una òptica entenedora. El format d’aquest programa transversal pot ser el de les conferències, cursos, exposicions, publicacions, visites, publicacions, etc.

Per ser efectiu, aquest programa, tot i ser responsabilitat de tothom, tindrà un seguiment i una coordinació especial de la persona que gestiona les activitats del Claustre de Sant Francesc.

Algunes de les accions proposades:

- Cicle de xerrades i debats sobre els reptes actuals de la ciència
- Cicle de cinema documental científic
- Commemoració d’esdeveniments i aniversaris de fets i persones menys conegudes
- Cicle de conferències sobre temes històrics
- Cicle de presentacions i visites sobre la història de Vilafranca
- Debats sobre temes de política nacional, social i internacional, economia, etc.
- Presentacions sobre temes específics (esports, aventurers, viatgers, etc.)

Eix 5 – Els nous públics, entre el dret i la sensibilitat

L'abordatge dels nous públics per a la cultura es pot fer des d'angles molt diferents, tots ells necessaris i complementaris. La base fonamental és un recorregut que va del dret de les persones a gaudir de la cultura a la necessària sensibilització i estímul per a fer efectiu aquest dret.

D'entrada cal fer un treball educatiu de sensibilització per aquell públic que mai s'ha sentit interpel·lat o atret pels temes culturals, buscant elements de coneixement del que és realment la cultura, de motivació cap a quelcom que certament desconeixen i d'estímul per fer un primer pas.

En un segon aspecte, cal pensar en la gent que ja s'interessa per a la cultura però per diferents raons, no troba sempre el moment o la manera de gaudir-ne. A tal fi cal pensar mesures d'estímul i de facilitació (horaris, espais, preus, transport, etc.)

En un tercer pas cal pensar en el públic cultural habitual que sol ser molt consumidor d'un aspecte i gens d'un altre. És aquella gent que pot anar molt al teatre però gens a la dansa, o va a concerts de música moderna però mai de clàssica. O més enllà, qui va molt al cine i gens a veure una exposició al museu.

Finalment, dues reflexions més: cal anar més enllà de l'habitual feina amb els infants. Cal abordar els adults també. I no es tracta tant d'incrementar la freqüència dels consumidors habituals sinó d'incrementar el nombre de persones que d'una manera o altra acaben iniciant-se en el gaudi dels serveis culturals.

Objectius:

- Incrementar els índex de consum cultural de la ciutadania vilafranquina.
- Diversificar i ampliar els hàbits de consum cultural actuals.
- Augmentar el nombre de participants a les activitats culturals.
- Incrementar els ingressos econòmics a les activitats de pagament.

Projecte estratègic:

Programa transversal **“Els nous públics de la cultura a Vilafranca”** que vol treballar, des de qualsevol servei, programa, equipament i activitat actuals. Cada responsable es plantejarà: “què puc fer jo per incrementar i diversificar el públic de la meva acció cultural”.

Per ser efectiu, aquest programa, tot i ser responsabilitat de tothom, tindrà un seguiment i una coordinació especial per part del Cap d'Àrea o d'una altra persona de l'equip. També seria desitjable, si els recursos ho permeten, incorporar una persona per aquesta feina o fer l'encàrrec extern a algun/a professional o empresa especialitzada en el tema.

Aquest programa es podria dotar d'un carnet cultural que permetés avantatges especials durant un cert temps per a les persones que el segueixen.

Algunes de les accions proposades:

- Mantenir l'acció envers el públic familiar.
- Aprofundir i diversificar el treball de sensibilització amb l'escola.
- Ampliar el treball amb el públic adolescent, jove, adult i gran.
- Treballar públics diferenciats: nova ciutadania, etc.
- Enfortir l'acció cultural a les escoles dins i fora el seu horari habitual
- Treballar conjuntament amb les entitats culturals i altres
- Fer activitats de sensibilització cap a les arts.
- Fer un acompanyament de l'acostament a les arts.
- Fer polítiques de preus especials.

Eix 6 – La comunicació de l'acció cultural i el seu espai de millora

Una bona oferta cultural amb limitacions a l'hora de comunicar perd gran part del seu impacte. La comunicació fa visible l'oferta cultural, en una societat en la que constantment hi ha *inputs* comunicatius de tota mena i els missatges de la cultura poden tenir una certa dificultat en destacar i arribar als seus públics i, sobretot, a públics nous.

Val a dir també que una bona comunicació de l'acció cultural ajuda a millorar la imatge de Vilafranca com a ciutat cultural en la qual s'hi desenvolupa un alt nivell d'activitat cultural, equilibrada en el temps, els sectors i els agents.

Tot i que la valoració de l'impacte de la comunicació de l'oferta cultural sobre la ciutadania és força positiva, sempre hi ha marge per a la millora. Sobretot quan encara hi ha molta gent que resta al marge de l'acció cultural i moltes activitats segueixen tenint marge per a l'ampliació de públic sense gaire cost addicional (butaques buides al teatre i als concerts, sales d'exposició amb menys afluència de l'esperada, etc.). I això és vàlid tant pel sector públic com pel privat i l'associatiu.

Així, millorant la comunicació, es podrà atraure més gent a la cultura, ja sigui de la que no s'hi sent gaire atreta com de la que ja té els coneixements, l'interès i la motivació suficient.

Objectius:

- Enfortir la imatge de Vilafranca com a ciutat cultural.
- Incrementar el públic a les activitats culturals tant de l'Ajuntament com de les entitats i del sector privat.
- Aconseguir una millora dels ingressos econòmics en aquelles activitats de pagament, gràcies a l'increment de públic.

Projecte estratègic:

Cal fer una revisió del **Pla de comunicació** actual per renovar-lo d'acord amb els nous condicionaments del moment (públics, hàbits d'informació, missatge a emetre, canals a utilitzar, etc.). Això ha de permetre al conjunt del sector cultural millorar la seva comunicació de l'oferta cultural, sobretot cap als destinataris més joves amb un reforç dels instruments de difusió més utilitzats per aquest públic, però també a altres públics específics, cadascun d'ells amb les seves característiques pròpies que cal considerar a l'hora de difondre l'acció cultural.

Aquesta tasca tan important com específica hauria de comptar amb una persona professional i especialitzada.

Algunes de les accions proposades:

- Fer una revisió del Pla de comunicació actual, del funcionament, dels públics, de l'impacte, dels costos, etc.
- Fer un estudi dels hàbits d'informació dels diferents segments de públic als quals s'adrecen els serveis i programes culturals.
- Definir nous canals de comunicació, sobretot tecnològics i revisar la utilitat d'altres mecanismes de difusió.
- En la mesura que els recursos ho permeten, destacar una persona per a la difusió, amb habilitats comunicatives i tecnològiques. Aquesta persona pot ser de mateix equip actual, del departament central de l'Ajuntament o externa.

Eix 7 – Més coordinació i participació dels sectors culturals

El sector cultural d'una ciutat és un ecosistema complex en el que intervenen molts agents diferents amb responsabilitats, voluntats, capacitats i interessos molt diversos, a vegades entrelaçats entre ells, a vegades clarament personalitzats.

És sabut que si un sector, com el cultural, vol tenir força i presència, ha de poder i saber coordinar-se internament. Cal, primer de tot, una fase de coneixement mutu, de contacte i de relació. Això permet que els agents tinguin consciència de sector, de formar-ne part, de la grandària i la força que tenen.

En un segon moment, els agents han de poder reflexionar conjuntament, dialogar, debatre i proposar mesures de millora col·lectiva. És aquella fase en la que el treball mancomunat beneficia a tothom.

En una tercera etapa, es passa a l'acció: els agents ja són capaços de dur a terme activitats conjuntes, ja sigui de tipus cultural (col·laboracions, coproduccions, ...), ja sigui de tipus més orgànic (propostes, reivindicacions, ...).

Aquesta implicació i participació en el funcionament del sector facilita la bona relació entre els agents, defineix interlocutors que permeten millorar el diàleg, enriqueix el debat col·lectiu, fa aflorar més i millors idees i propostes, facilita la diversificació dels agents responsables de les accions culturals i permet, en definitiva, que les persones i entitats siguin, no només receptores sinó també motores i protagonistes de l'acció cultural.

Cal buscar, doncs, més espais d'entesa, de cooperació i de coordinació. Les entitats, al seu torn, han de veure l'Ajuntament com un agent col·laborador i no un simple subministrador de fons econòmics o altres recursos bàsics.

Objectius:

- Mantenir i millorar el sistema actual de coordinació i treball mitjançant comissions, consells o altres de participació.
- Ampliar el sistema de coordinació i participació als sectors que ho requereixin.
- Millorar la coordinació del conjunt del sector cultural a Vilafranca

Projecte estratègic:

El Fòrum Permanent per a la Cultura a Vilafranca, com a espai de reflexió, debat, intercanvi i cogestió en el pensament i l'acció cultural. Ha de ser un espai més funcional que orgànic, flexible, obert i àgil en la seva composició i manera de treballar. Evidentment ha de ser representatiu de la cultura vilafranquina (sectors públic, associatiu i privat), ha de buscar més el consens que la votació i ha de poder ser un espai de construcció col·lectiva més que un òrgan burocràtic de transmissió de decisions ja preses. El Fòrum Permanent, continuador de les trobades del Fòrum per a la Cultura a Vilafranca que es varen fer per estructurar aquest Pla, no ha de substituir la responsabilitat i l'acció de la Regidoria de Cultura. Cal determinar en quins aspectes i temes la Regidoria ha d'assumir el seu rol dirigent i en quins moments i debats és el Fòrum Permanent qui ha d'agafar un paper protagonista. El Fòrum Permanent per a la Cultura pot tenir en algunes ocasions diferents dimensions territorials en consonància amb el primer eix d'aquest pla (ciudadà, comarcal, de vegueria, etc.).

Algunes de les accions proposades:

- Definir millor el marc competencial intern de l'Ajuntament i, per tant, els seus espais de treball transversal en serveis, programes, equipaments i projectes.
- Aglutinar en la Regidoria de Cultura la coordinació funcional dels projectes amb implicacions clarament culturals distribuïts actualment en 4 àrees de treball: Regidoria de Cultura, Regidoria d'Ensenyament (Arsenal), Alcaldia (Vinseum) i Economia, Empresa i Ocupació (gestiona temes de patrimoni lligats al turisme).
- Enfortir els consells i altres espais de coordinació existents actualment i crear-ne de nous en funció de la seva necessitat i no de manera sistemàtica.
- Fer un banc/guia/web d'entitats, indicant qui són, què fan i què s'hi pot trobar, un directori de recursos municipals i altres disponibles per a les entitats de la vila (espais, informació, documentació, formació, ...) i un cens d'espais de les associacions que estan a disposició d'altres entitats.
- Desenvolupar un gran projecte anual o bianual (ex: Capital Cultural 2015) que aglutini tots els agents i accions en les que es trobin els agents culturals d'un mateix sector (Ajuntament, associacions i empreses privades).

Eix 8 – El mecenatge ve a enfortir les propostes culturals

El finançament de l'activitat cultural ha estat sempre una qüestió que pertocava a tots els agents en joc però amb certs desequilibris: l'administració pública ha intervingut en quasi tots els sectors de la cultura, els agents privats ho han fet específicament en els sectors de la indústria cultural i el teixit associatiu ha intervingut majoritàriament en la cultura popular. Alhora, la capacitat financera dels tres grans grups d'agents ha sigut també molt desigual, amb una certa insuficiència del sector associatiu.

Tradicionalment també, agents privats sense cap vincle comercial amb la cultura han donat suport, sobretot econòmic, al seu desenvolupament. Aquest mecenatge i patrocini ha sigut de gran ajuda per poder dur a terme algunes de les propostes culturals.

Actualment, la dificultat financera de l'administració pública fa que el paper dels agents privats que financen projectes culturals guanyi importància, no només pel volum econòmic, sinó com a indicador d'implicació en els afers de la societat.

Experiències recents han fet aflorar nous sistemes de recerca de fons econòmics, que van des del micro-mecenatge (o crowdfunding) al patrocini d'empreses sovint grans en activitats sovint destacades.

Objectius:

- Millorar el finançament de les activitats culturals de Vilafranca, ja siguin d'origen públic com associatiu o privat.
- Possibilitar la continuïtat i sostenibilitat del màxim nombre d'activitats culturals.
- Implicar la ciutadania i el teixit empresarial en el desenvolupament cultural de Vilafranca.

Projecte estratègic:

Es posarà en marxa un nou **Pla de patrocini i mecenatge de la cultura a Vilafranca**, en el que es retrobaran les ofertes culturals de l'Ajuntament, de les entitats i dels agents privats amb vocació ciutadana; amb els agents finançadors amb interessos per la cultura.

Es tindrà en compte tant el micro-mecenatge ciutadà com les aportacions de les grans empreses, sobretot a escala local.

Aquesta funció serà exercida per algun membre de l'equip, per part d'algun altre departament de l'Ajuntament o per una persona o empresa externa. Els casos de relacions amb la gran empresa pot arribar a ser competència d'alcaldia per la seva consideració d'agent principal o per la seva participació en altres programes municipals no culturals.

Cal considerar la creació d'una Fundació que atregui el mecenatge, amb possibilitats d'optar a la desgravació fiscal.

Algunes de les accions proposades:

- Crear xarxes de petits donants per a projectes molt concrets.
- Redoblar esforços amb les aportacions del comerç local a projectes de la ciutat

C - Estructuració i desenvolupament dels eixos sectorials de la cultura

Eix 9 - Una nova empenta al patrimoni com a signe d'identitat del territori: les cultures de la vinya i el vi, i la memòria del territori

Durant anys el patrimoni no directament lligat a la cultura de la vinya i el vi ha estat un sector que ha viscut amb una certa sensació d'haver quedat relegat dins les polítiques culturals. El fet d'estar sempre a mig camí entre la cultura i l'urbanisme ha comportat una certa manca de coordinació i absències d'intervenció. Actualment, el patrimoni i tots els temes lligats a la memòria històrica estan recuperant un paper en les polítiques culturals que mai haguessin hagut de perdre.

Objectius:

- Enfortir la dimensió territorial de Vilafranca dins el Penedès.
- Fer del patrimoni vilafranquí un dels grans signes principals d'identitat i de projecció externa
- Fer més visible tota la feina del museu no directament vinculada a les cultures del vi.
- Millorar l'actuació coordinada de tots els agents implicats en el sector.

Projecte estratègic:

Per una **política integral del patrimoni**, des de la direcció del Vinseum i fent d'aquest espai l'eix d'aquesta política integrada de patrimoni, coordinant l'acció de les diferents regidories, les intervencions de la Generalitat, les aportacions d'entitats i persones expertes i dotant el patrimoni d'uns programes actuació, un pressupost i uns professionals més integrats en una acció més conjunta. Es veu indissoluble l'acció sobre el territori, sobre el patrimoni, sobre el turisme i sobre la cultura del vi; tot és un. I tot això s'ha de veure amb projecció de futur, no només com quelcom lligat al passat.

Algunes de les accions proposades:

Vinculades al territori

- Sumar esforços relacionats amb la cultura de la vinya i el vi, en particular en les polítiques de fons, recerca, publicació, consulta, comunicació i pedagogia de l'Arxiu, el Vinseum, la universitat, les biblioteques, l'IEP i altres institucions públiques, privades i associatives del territori Penedès.
- Potenciar la co-capitalitat de Vilafranca, ampliant els acords de col·laboració amb altres localitats del territori Penedès, en museus, teatre, arts visuals, etc.
- Anar més enllà de la imatge de la vinya i el vi; i de la cultura tradicional i popular i la Festa Major tot aprofitant la futura capitalitat cultural catalana de 2015 per promoure també la imatge d'una Vilafranca culturalment contemporània.
- Posicionar la societat vilafranquina en front la capitalitat cultural de 2015 com una gran oportunitat interna (renovar l'eclosió de la cultura local, comarcal i penedesenca) i externa (projecció com a territori cultural). Buscar consensos i multiplicar esforços.
- Treballar per millorar les comunicacions internes del territori Penedès i les externes directes (tren i bus) per aprofitar l'equidistància amb Barcelona i Tarragona/Reus.

Vinculades al patrimoni

- Agrupar en una àrea municipal tots els temes sobre la memòria i el patrimoni i vincular-la funcionalment a la Regidoria de Cultura, sobretot pel que fa a la seva difusió. S'incrementa així les relacions de treball i cooperació del Vinseum, de l'Arxiu i de Turisme amb la Regidoria de Cultura
- Crear una Taula assessora de patrimoni per millorar la coordinació i el treball transversal entre l'Ajuntament i les entitats i persones expertes del sector per enriquir i millorar la gestió del patrimoni arqueològic i arquitectònic.
- Actualitzar i ampliar el Catàleg del patrimoni històric, artístic i ambiental, incloent-hi els aspectes més contemporanis.
- Fer la Carta arqueològica.
- Fer el Pla d'Espais d'Interès Natural.
- Fer un banc de recursos patrimonials al territori (eines, espais, professionals...).

- Mantenir el fons econòmic per a noves adquisicions de patrimoni (documental, arqueològic, artístic i altres).
- Fer/actualitzar els protocols d'actuació municipal en matèria de patrimoni.
- Incrementar la coordinació de la Generalitat amb els arqueòlegs de Vilafranca.
- Aconseguir més presència de la Generalitat en el Vinseum per redimensionar-lo a nivell nacional.
- Revisar la política de suport a la rehabilitació de façanes, concentrant esforços en les que tenen un interès patrimonial i facilitant les ajudes a la propietat.
- Generar sinèrgies positives, aprofitant l'1% de les grans obres, perquè sigui recuperable el patrimoni de les petites obres.
- Rehabilitar cal Berger com a espai de reserva del Vinseum.
- Fer visites programades als magatzems dels museu.
- Fer una campanya de conscienciació dels motius del futur desmuntatge de la premsa de biga.
- Aconseguir més implicació del sector privat en el patrimoni en general (s'incrementa així la valoració de la conservació i de la difusió) i en el Vinseum en particular.
- Enfortir la recerca, difusió i dinamització del patrimoni immaterial des de l'IEP.
- Enfortir la recuperació i documentació del patrimoni immaterial.
- Organitzar activitats de difusió de l'arqueologia.
- Establir convenis amb universitats per dur a terme estudis sobre patrimoni.
- Recuperar i museïtzar el refugi de la Guerra civil a Mestres Requesens.

Eix 10: La cultura tradicional i popular

És, de llarg, el sector més present a Vilafranca, en persones involucrades, en colles i grups, en presència en els programes culturals, en projecció i imatge exterior, etc. Tot i això, necessita de propostes de millora.

Objectius:

- Fer del conjunt del cicle festiu (altre que la Festa Major) un temps i un espai ple de vitalitat associativa, caràcter popular, aglutinador de la societat, factor pedagògic i element de promoció de la ciutat.
- Mantenir la presència, la força, la vivència i el sentiment actuals en el si de la societat vilafranquina
- Enfortir la contribució a la projecció exterior de Vilafranca

Projectes estratègics:

Opció 1 (si es donen els recursos per fer-ho): **Nou projecte de Casa de la Festa Major** que sigui més global: centre d'interpretació, museu – exposició de totes les peces, magatzem del vestuari i altres elements dels balls, botiga de la festa, etc. Entretant, cal buscar un espai adient per deixar tot el vestuari de la Festa Major.

Opció 2: **Promoure la recerca de la Festa Major** en tots els seus sentits: etnològic, social, econòmic, de gestió, etc.

Algunes de les accions proposades:

Genèriques

- Fer estudis d'impacte econòmic de les diferents festes, tant a nivell de públic com de tema econòmic, sobretot en Carnaval i Festa Major
- Dotar d'eines al professorat, entre altres fent maletes pedagògiques perquè treballi les festes a les escoles i instituts.
- Fer una tasca de documentació exhaustiva sobre balls, coreografies, vestuari, ... i anar incorporar aquests elements en la mesura que calgui.

- Realitzar una trobada de cultura popular dels millors exponents d'aquest sector a Catalunya, per una banda per conèixer el que s'està fent, com s'està fent i per poder ser ciutat receptora d'aquest tipus d'esdeveniments

Cavalcada de Reis

- Mantenir el nivell que té actualment la Cavalcada de Reis.

Festes de Sant Raimon

- Redefinir les Festes de Sant Raimon, generant més activitats pròpies de la Festa, que li donin més entitat i identitat.
- Donar un pes específic a la vessant tradicional (no cal que surtin tots els balls, podria ser un monogràfic d'un ball cada any).
- Concentrar les festes en pocs dies.
- Crear sensació de festa al conjunt de la vila.
- Buscar la integració de les entitats de nouvinguts

Carnaval

- Potenciar la vessant tradicional del Carnaval i vincular-lo amb la vessant més lúdica, més concretament amb la Rua de Carrosses i Comparses.
- Potenciar l'enterrament del Rei Carnestoltes.
- Integrar a la Rua al Rei Carnestoltes i tota la seva cort, fent una carrossa amb tot el seguici.
- Fer pedagogia i difusió del Carnaval a les escoles. Fer maletes pedagògiques i integrar el Carnaval a les escoles

Caramelles

- Treballar les caramelles a les escoles.
- Transmetre l'essència de les caramelles d'anar a cantar per les cases.
- Tornar-les a fer el dissabte de Pasqua.
- Incloure-hi les corals.
- Fer un concurs i premiar a la més clàssica i a la més original

Sant Jordi

- Incorporar la celebració del dia de sant Jordi al cicle festiu enfortint la voluntat de promoure la lectura.

Festa Major

- La Fundació de la Festa Major ha de tenir una gerència que pugui treballar a 4 o 5 anys vista, que pugui descarregar als Administradors de la recaptació de diners per les empreses i comerços, que pugui lligar patrocinadors a llarg termini, que posi criteri amb el marxandatge existent i que n'impulsi de nou i que treballi la marca Festa Major per fer-ne projecció a l'exterior.
- Caldria contractar una persona que treballi tot l'any només per la Festa Major.
- Actualitzar el Protocol de la Festa Major.
- Fer un estudi del patrimoni material i immaterial de la Festa Major.
- Dedicar un espai de l'Arxiu Comarcal a la Festa Major de manera que aglutini tota la documentació que té en dipòsit al voltant de la festa. També caldria fer difusió d'aquest espai perquè les persones que tinguin documentació de la festa la puguin dipositar a l'Arxiu.
- Promoure la festa i els elements festius que li són propis tot l'any i no només durant els dies de la Festa Major.
- Assolir que la Festa Major i els seus elements tinguin presència a l'espai públic.
- Equilibrar la part de suport als Balls i peces en la proporció que toqui i en relació als Castells.
- La Casa de la Festa Major hauria de ser un museu i a la vegada un centre d'interpretació. Mentre no es disposi del nou projecte de Casa de la Festa Major, cal millorar les condicions dels espais de magatzem.
- Es proposa que el Consell estigui representat a la Fundació i que la Fundació estigui representada al Consell.
- Es demana que el Consell tingui un paper més executiu en la vessant tradicional de la festa.
- Donar més pes a la Diada de Sant Fèlix. Es proposen mesures com per exemple donar incentius a les Colles Castelleres invitades segons les construccions que realitzin.
- Incrementar la presència de la societat civil en la Fundació.

Eix 11: Les arts escèniques

Són les arts més presents a Vilafranca, amb l'existència de bons equipaments (tot i que l'Auditori està inconclús), una programació estable (tot i que molt centrada en el teatre), uns programes per a públic familiar, un suport al teatre amateur, etc.

Objectius:

- Potenciar més les arts escèniques i diversificar els gèneres.
- Incrementar i diversificar el públic de les arts escèniques
- Millorar els vincles entre els agents del sector

Projecte estratègic:

Opció 1 (si hi ha els recursos) – compartit amb el sector de la música: **Fer la segona fase de l'Auditori** per poder potenciar els espectacles de petit-mig format, la formació, la creació i assaig, etc.

Opció 2: Fer un **treball més transversal de sector**, vinculant més estretament els projectes, espais i persones dedicades a totes les funcions: formació, creació, producció, difusió, etc. de les arts escèniques.

Algunes de les accions proposades:

Generals:

- Fer un inventari/banc/guia/web d'espais i recursos disponibles per al conjunt de les arts escèniques (equipaments, persones, materials, institucions, ajudes, finançament, ...)
- Aprofitar el potencial de les xarxes socials per a la comunicació així com per a la creació i la producció.

Al voltant de la formació:

- Incrementar la col·laboració entre els agents públics i els privats per millorar la formació, sobretot en teatre i dansa, treballant en xarxa i oferint un únic catàleg

de propostes a principi de temporada. Entre elles, difondre el batxillerat artístic de l'IES Milà i Fontanals.

- Promoure la formació de base en arts escèniques en entorns potencials (instituts, AMPAs, AA.VV., col·lectius, ...).
- Potenciar la formació de base fins als 18 anys i una formació per adults a partir d'aquesta edat.
- Facilitar puntualment la formació més avançada per a qui vulgui acostar-se a la professionalització amb *master class*, cursos d'estiu, etc.
- Crear una xarxa dels centres escènics i espais de formació i enfortir la relació entre els grups existents i entre les disciplines.
- Enfortir la formació de la dansa folklòrica i estendre-la a tot el Penedès.

Al voltant de la creació

- Definir nous espais disponibles per a la creació escènica: la futura sala petita o altres de l'Auditori. Alternativament, l'Escorxador hauria de tenir més espais adients.
- Afavorir l'intercanvi entre les propostes locals i les externes en circuits, intercanvis, promoció externa, etc.

Al voltant de l'exhibició

- Establir nous programes de creació de nou públic, sobretot fora del públic habitual del centre de la ciutat.
- Cal treballar en espais no convencionals
- Cal generar el moment d'encontre després dels espectacles, com a espai de relació, feed back, proximitat, ...
- Buscar fórmules d'autogestió o de cogestió de les activitats escèniques
- Obrir més els espais d'exhibició als amateurs
- Crear un circuit penedesenc de dansa amateur
- Crear una web o un blog com a espai de comunicació
- Arribar a acords amb els municipis del Penedès per millorar la cooperació en la captació de públics, la gestió d'espectadors, compartir el carnet d'amic, etc.
- Contribuir a la rehabilitació del Teatre Casal de Vilafranca per adaptar-lo a les necessitats actuals

Eix 12: La música

És el sector que compta amb més activitats a Vilafranca (132 concerts l'any 2012, comptant-hi tots els gèneres: clàssica, popular/coral i moderna) tot i que poques de nivell clarament professional. A més, el sector es troba força desarticulat.

Objectius:

- Incrementar el nivell de les actuacions musicals a Vilafranca
- Incrementar i diversificar el públic de la música
- Contribuir a estructurar el sector

Projecte estratègic:

Opció 1 (si hi ha els recursos) – compartit amb el sector de les arts escèniques: **Fer la segona fase de l'Auditori** per poder potenciar els espectacles de petit-mig format, la formació (traslladant-hi l'Escola de Música), la creació i assaig, etc.

Opció 2: Recuperar el Calima com a **festival d'estiu**

Algunes de les accions proposades:

A nivell general:

- Millorar la coordinació i interacció entre les diferents entitats i formacions musicals locals, optimitzant els espais existents, les programacions, els recursos, etc.
- Centralitzar tota la informació sobre l'oferta cultural i explotar-la. Crear un organisme o un mecanisme per poder-ho fer.
- Crear una plataforma digital de la música amb un directori/guia/web, amb relació d'espais, grups, professionals, formació, recursos, convocatòries, ajuts, etc. i on els grups locals i forans s'hi puguin adreçar per trobar/demanar espais per fer activitat. També serà uns instrument d'informació i comunicació de les activitats musicals del territori penedesenc i altre.

A nivell d'espais:

- Establir acords de col·laboració amb sales o bars privats per disposar d'espais de petit i mitjà dedicats exclusivament a la música
- Millorar les condicions de l'Escola Municipal de Música.
- Recuperar l'ETC (Casal de Joves).

A nivell de promoció de la música i els grups musicals

- Donar oportunitats a entitats locals a poder mostrar la seva producció musical.
- Convocar una Trobada Gregoriana a Vilafranca per la Capitalitat Cultural de 2015.
- Incorporar els grups "teloners" d'àmbit local a les programacions musicals professionals.
- Potenciar la participació de músics vilafranquins a la Jove Orquestra de Vilafranca perquè sigui un referent musical per intèrprets de nivell mitjà
- Vetllar pels espais del Dia de la Música i adaptar-los a cada tipus de formació.
- Crear festivals interns o cicles en la programació professional musical i potenciar els intercanvis d'entitats locals amb entitats foranes.
- Revisar i ampliar la política de suports a les entitats musicals.

A nivell de la comunicació

- Crear una aplicació de mòbil per a l'agenda musical.
- Enfortir l'Agenda cultural com a mecanisme per centralitzar la informació cultural.
- Potenciar i enfortir les opcions del Carnet d'Amic de Cal Bolet i l'Auditori.
- Incorporar una separata per disciplines en el llibret de programació del Teatre de Cal Bolet i l'Auditori.
- Augmentar el suport dels mitjans de comunicació públics locals (RTV i Penedès TV) a la difusió de la música:
 - o Gravar concerts i difondre'ls
 - o En els programes de ràdio de dijous i divendres recordar totes les propostes del cap de setmana.
 - o Augmentar la freqüència de difusió de l'agenda musical i cultural.
- Fer arribar l'agenda musical als mitjans de comunicació que es dediquen a difondre la música (Ràdio 4...)
- Revisar els dies i hores d'enviament de butlletins (com el butlletí de Cultura).

Eix 13: Les arts visuals

Les arts visuals és un sector que viu amb dificultats la seva poca coordinació, cada agent mira pels seus interessos. Això porta a una certa dispersió de les prioritats, les accions i, per tant, dels resultats. Vilafranca hauria de tenir un pla especial per a les arts visuals, especialment per donar visibilitat i sortides als artistes però també per promoure el talent vilafranquí i donar-lo a conèixer. Les propostes van en la línia de generar més teixit artístic, per aglutinar esforços i millorar impactes.

Objectius:

- Donar més presència ciutadana a les arts visuals
- Millorar les facilitats (espai, temps, ...) per exposar
- Afavorir les relacions internes del sector

Projecte estratègic:

Opció 1: **crear un gran esdeveniment especial** que, coincidint amb la capitalitat cultural del 2015, rellanci les arts visuals a Vilafranca i al Penedès. Cal que aplegui tot el sector i, sobretot, que tingui continuïtat. Aquest any pot ser una aparador exterior del que es fa a Vilafranca i ha de servir també per dotar d'una partida pressupostària important destinada a les Arts Visuals. Cal pensar si es planteja fer una convocatòria oberta a tot el país. En tot cas, hauria de tenir un comissariat extern.

Opció 2: Crear un **nou Centre expositiu de les Arts visuals** a Vilafranca que vingui a agafar el relleu de la Sala dels Trinitaris i en millori les condicions de l'espai.

Algunes de les accions proposades:

- Fer 4 grans exposicions d'art contemporani l'any a La Capella de Sant Joan amb artistes de renom.
- Aprofitar l'agermanament amb les ciutats estrangeres, per intercanviar projectes, exposicions, artistes, formació, estades, ...
- Buscar fórmules noves per fer més visibles les arts visuals, donar-los més projecció exterior.

- Vincular l'art i el territori, el públic i el privat, artistes locals amb artistes de fora.
- Fer un inventari/guia/web de recursos al servei de les arts visuals: banc de projectes, espais, institucions, professionals, finançament, etc. i donar-lo a conèixer.
- Crear un portal o un blog a Internet per difondre les arts visuals.
- Fer un esforç de millora de la comunicació (cartelleres, facebook, twitter, TV local, ...).
- Assegurar que l'Escola d'Art estigui vinculada funcionalment (si no pot estar-ho orgànicament) al Servei de Cultura.
- Restaurar el Claustre dels Trinitaris i tornar-lo a inscriure en el mapa d'equipaments culturals de la ciutat.
- Fer més tasca pedagògica de les arts visuals, vinculant en el procés a la ciutadania.
- Vincular la mostra que es vol fer del fons d'art municipal amb una convocatòria oberta als artistes actuals.
- Estabilitzar la comissió d'arts visuals.

Eix 14: La literatura

La literatura és sovint un sector cenyit únicament a les iniciatives que tenen les biblioteques. Aquestes tenen una funció important en la difusió final de les obres i les autores i autors, però els aspectes de la producció i difusió solen estar en mans de l'empresa privada (editorials i llibreries). Tampoc s'acostuma a abordar a fons el tema de la creació, considerant que és un tema propi de cadascú. Per tant, és un sector que es mou entre un acte creatiu molt artesanal/personal i la resta del procés molt lligat a la indústria editorial. Entremig, el paper del sector públic ha de ser el de promoure la literatura en tots els seus aspectes.

Objectius:

- Situar el sector de la literatura en el conjunt de les polítiques de promoció de les arts.
- Definir i buscar nous públics per a la literatura, sobretot el més jove i persones arribades a la vila.

Projecte estratègic:

El **suport a la creació i la formació** com a funció a realitzar a escala local, sempre en consonància amb el conjunt dels agents del sector (escriptor/es, biblioteques, llibreries, editorials, distribuïdores, ...).

Algunes de les accions proposades:

- Millorar la coordinació entre els agents (ajuntament, entitats, empreses, autor/es, etc.) que fan una oferta cultural lligada a la literatura per treballar conjuntament, compartir propostes i usuaris/àries, coordinar el calendari d'activitats, etc.
- Generar un espai presencial i un altre virtual per facilitar aquest encontre, intercanvi, creació de projectes, fer visible les seves creacions, etc.
- Afavorir l'intercanvi amb creadors d'altres sectors com la il·lustració, còmic, etc.
- Crear/afavorir l'escola d'escriptura o de creació literària aprofitant els espais actuals.

- Incloure creadors literaris en els intercanvis amb les ciutats agermanades.
- Fer activitats de difusió de la literatura en espais poc habituals.
- Treballar nous formats, no només el literari: filosofia, assaig, ciència, etc.
- Millorar la comunicació interna i externa (portal, xarxes socials, Internet, agenda, mitjans de comunicació convencionals, ...) de les activitats de foment de la literatura.
- Donar suport a les llibreries de Vilafranca que organitzen activitats de promoció del llibre i la lectura.

Eix 15: La biblioteca i l'accés a la cultura i a la informació

La biblioteca és l'equipament –més que sector– més necessitat de la cultura a Vilafranca: l'actual espai ha quedat obsolet en superfície i capacitat d'oferir serveis, malgrat oferir unes dinàmiques culturals molt positives i ben valorades. A més, en temps de crisi, les biblioteques, que ja fa temps que han esdevingut un equipament modern en la seva funció, fons, activitats i personal, són un dels espais que més han vist créixer la demanda de serveis.

Objectius:

- Potenciar el paper de la biblioteca pública com espai de cohesió social, fent especial incidència en el valor social dels serveis que ofereix.
- Millorar els serveis oferts a la ciutadania, amb nous recursos, sobretot espacials (sala polivalent, aula multimèdia, ...).
- Definir, cercar i arribar a nous públics per a la literatura i l'accés a la informació, sobretot el més jove i persones arribades a la vila.

Projecte estratègic:

Opció 1 (d'acord amb els recursos disponibles): Conduir el procés per a la **creació de la nova biblioteca central**, d'acord amb els estàndards actuals, la col·laboració de la Diputació de Barcelona, els usos previstos, etc. La biblioteca ha d'estar a un lloc cèntric i visible (aparador) per tal de captar l'atenció de nous públics

Opció 2 (mentre es fa la nova biblioteca): Buscar provisionalment respostes alternatives, com obrir i condicionar les biblioteques dels centres d'ensenyament per a tot el públic (l'IES Eugeni d'Ors o altres), generar punts d'accés bibliotecari a altres espais ja existents (per exemple sala d'estudis), sempre sota la coordinació de la biblioteca actual que faria les funcions d'equipament bibliotecari central provisional.

Algunes de les accions proposades:

- Descentralitzar les activitats culturals de la biblioteca a altres espais de la ciutat, creant una xarxa d'espais d'interès literari.
- Afavorir i incentivar els clubs de lectura en coordinació amb autor/es, entitats i llibreries locals.
- Crear clubs de lectura on line.
- Disposar de la tecnologia suficient per a les videoconferències i no fer-ne fins que no es compti amb aquests mitjans.

I després què?

El Pla d'Acció Cultural és un instrument de planificació les polítiques culturals, sobretot públiques pels propers anys, independentment del color polític dels futurs equips de govern. La seva aplicació exigeix la creació d'una instància de seguiment que verifiqui el grau d'assoliment dels objectius i d'implementació de les línies estratègiques de treball.

Aquest seguiment ha de poder ser dut a terme de manera independent de l'equip de govern però en concordança amb aquest. A tal fi es proposa la creació d'una comissió constituïda per persones representant el sector cultural (Ajuntament i entitats, sobretot) que tindrà l'encàrrec i la responsabilitat d'emetre un estat d'aplicació del PAC cada any.

Calendari d'implementació del PAC

Un Pla d'Acció Cultural, com a tot procés de reflexió estratègica, està pensat per ser aplicat en els anys futurs. En aquest cas, el PAC està concebut pels anys 2014 a 2020. Tot i la dificultat d'establir un calendari de desenvolupament del Pla, s'ha volgut fer un exercici realista en base als temps naturals necessaris per dur a terme les propostes, la disponibilitat de recursos i les prioritats que poden anar variant segons els equips de govern, les demandes ciutadanes o altres factors previsibles i imprevisibles.

Val a dir que, en tractar-se d'un Pla que assumeix la dificultat de fer grans inversions econòmiques, gran part dels projectes estratègics poden generar-se des d'un inici, sense requerir de grans aportacions de recursos econòmics.

El calendari d'implementació d'aquest Pla és:

**D - VILAFRANCA, CAPITAL CULTURAL DE
CATALUNYA, UNA OPORTUNITAT PEL 2015**

Vilafranca ha estat elegida Capital Cultural de Catalunya de l'any 2015. Un esdeveniment com aquest és a la vegada un repte i una oportunitat. És un aparador per a la ciutat des del qual es pot buscar una projecció sobre el territori català. Bàsicament es poden seguir dues línies de treball clarament oposades en els seus models extrems. La més expansiva busca crear una programació de grans esdeveniments (concerts, trobades, ...) per, sobretot, fer visible la ciutat arreu del país però deixa poc impacte real sobre la vila. La segona opció busca desenvolupar una programació basada, sobretot, en la proximitat i en el petit i mitjà format amb resultats sobre la ciutadania però sense aprofitar l'efecte expansiu de l'esdeveniment. Entremig hi ha totes les possibilitats. Una línia clara de treball, la no dispersió dels missatges i la limitació de recursos suggereix no apel·lar a la forma aparentment fàcil de "voler fer de tot".

Vilafranca juga amb un handicap afegit: l'any anterior, el 2014 (tricentenari del 1714), la Capital Cultural de Catalunya serà Barcelona. Anar després de Barcelona és complicat si es vol competir amb espectacularitat i grans esdeveniments. Una raó més per fer de la Capitalitat cultural de 2015 una proposta basada en la proximitat (desenvolupament endogen de la societat cultural vilafranquina) amb una projecció exterior d'alguns dels seus actius principals. En aquesta segona dimensió, cal combinar aquells elements que ja tenen presència catalana i fins i tot més enllà (castellers, balls populars, bestiari, Vijazz, etc.) amb noves propostes que cal anar estudiant (festival EVA, festival MOST, elements menys coneguts de la Festa Major, etc.)

Més enllà del model triat, cal fer un esforç especial per comunicar bé al conjunt de la població vilafranquina la celebració de la Capitalitat durant tot l'any. Aquesta ha de ser viscuda amb intensitat a escala local durant els 365 dies.

La Capitalitat Cultural de 2015 ha de poder definir un gran projecte de tipus transversal que aculli propostes de tots els sectors i agents. Així, seria una proposta que involucraria el màxim d'elements ciutadans. Per ser conseqüents amb aquest Pla, aquesta gran esdeveniment cultural hauria de ser prou sostenible per mantenir-se vigent i en actiu els anys posteriors.

**E - PRIORITZACIÓ FUTURA TEMPORAL I
ECONÒMICA DE NOUS EQUIPAMENTS I DE
LA INCORPORACIÓ DE NOUS
PROFESSIONALS**

Tot i aquest Pla fa un exercici responsable de contenció en la inversió, no per això deixa una porta oberta a la millora dels equipaments i dels equips de professionals. Seria un mal exercici de planificació no mantenir sempre oberta l'opció d'un creixement necessari quan es donin les condicions.

A tal fi, s'ha dissenyat una relació de les inversions prioritàries en quant a equipaments i a contractació de personal a la Regidoria de Cultura. Aquesta definició de prioritats futures és:

En quant als equipaments:

1. Fer la nova biblioteca (comptant amb la participació de la Diputació de Barcelona). Segons els estàndards del Mapa de la Lectura Pública de Catalunya hauria de ser un edifici al voltant dels 2.800 – 3.000 m² (l'actual en té uns 1.000 m², clarament insuficient).
2. Acabar la segona fase de l'Auditori (fer la sala petita, els espais d'assaig i sondejar el trasllat de l'Escola de Música). Ja està dissenyat i reservat l'espai.
3. Renovar la Casa de la Festa Major. És un edifici molt propi de Vilafranca. Podria jugar un clar revulsiu de la cultura tradicional i popular tant a nivell local com nacional.
4. Adequar la Sala Trinitaris per a les arts visuals o crear-ne una de nova en condicions. Sense els Trinitaris, Vilafranca no compte amb cap espai de primer nivell per a les exposicions d'arts visuals. El Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya el situa al voltant dels 350 m² i amb un cost orientatiu de 575.000€.
5. Renovar l'Escorxador com espai per a la realització d'activitats de les entitats.

En quant a la incorporació de nou personal (propi o extern) a l'equip municipal:

1. Educació/sensibilització de nous públics
És una figura professional situada a mig camí entre l'educació i la gestió cultural, amb habilitats sobre els col·lectius amb els que es vol treballar. La seva funció és motivar i acompanyar la incorporació dels nous públics a la cultura. Els seus resultats es mesuren a partir dels nous consumidors estables dels serveis culturals.

2. Comunicació

És una figura professional especialitzada en la generació de missatges i l'ús de formats que permeten arribar millor als públics propis de la cultura. En el món actual ha de poder anar del periodisme convencional (notes de premsa, coneixements dels mitjans emesos en escrit i per les ones, ...) a l'ús de les TIC i de les xarxes socials. Cal que dissenyi i apliqui un Pla de Comunicació de l'acció cultural a Vilafranca.

3. Festa Major / CTP

És una figura professional pròpia de la gestió cultural que ha de donar tot el suport tècnic als equips de voluntaris que estan al capdavant del disseny i de l'organització general de totes les activitats del cicle festiu en general i de la Festa Major en particular.

Bibliografia i fonts consultades

AJUNTAMENT DE VILAFRANCA DEL PENEDEÈS, Agenda cultural gener – desembre 2012

AJUNTAMENT DE VILAFRANCA DEL PENEDEÈS, Padró Municipal d'Habitants.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA, Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès, 2001.

GENERALITAT DE CATALUNYA – INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA, Banc d'estadístiques de municipis i comarques.

GENERALITAT DE CATALUNYA – DEPARTAMENT DE CULTURA I MITJANS DE COMUNICACIÓ, PECCat – Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2010 – 2020, 2010

INSTITUT D'ESTUDIS PENEDESENCS. Llibre Blanc de la Cultura al Penedès. Una aproximació diagnòstica, 2013.

Crèdits

El Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès 2014 – 2020 és una iniciativa de l'Ajuntament de Vilafranca que compte amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona i que ha estat conduït i desenvolupat en totes les seves etapes per Nexe Cultural SL, consultoria-formació-gestió cultural.

En el disseny del Pla d'Acció Cultural de Vilafranca del Penedès 2014 – 2020 hi ha participat:

Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Representants dels grups polítics municipals

Raimon Gusi CiU

Aureli Ruiz CiU

Jordi Solà PSC

Dani Sancho PSC

Marc Font CUP
Jordi Bové PP
Àngels Travé IC
Jordina Biosca ERC
Jordi Rosell ERC

Professionals de l'Ajuntament (Regidories de Cultura i altres)

Sílvia Amigó
Ruben Calvo
Miquel Cartró
Xavi Fornos
Àngels Gómez
Àngel Hom
Sara Maraver
Josep Maria Massachs
David Miret
Anabel Rodriguez
Lídia Romeu
Dani Sàez
Assumpta Sans

Persones participants en el procés de debat i propostes (que han expressat el seu consentiment per escrit en aparèixer als crèdits, presentades per ordre d'inscripció)

Xavier Terrades (música)
Jaume Rovira (Xicots de Vilafranca)
Joan Parra (Amnistia Internacional)
Teresa Serrat (dansa)
Jordi Mercader
Biel Senabre
Montse Juvé (Escola d'Art Arsenal)
Josep Sivill (Jove Orquestra de Vilafranca)
August Rosell (pintor)

Josep Maria Escofet (Cineclub Vilafranca)
Valeri Laguna (Taller d'Assaig de Teatre)
Remei Ullate (GATAP)
Abdelmalek Enafhiory (Associació Alkantara)
Oscar Sans
Raimon Solà (Col·Mu)
Joan de Deu Reyes (Coordinadora de Grallers de Vilafranca)
Jordi Janer (VINFONIES)
Pere Cervera
Fèlix Casanellas (Coordinadora de Grups de Amateurs de Teatre de l'Alt Penedès)
Jaume Llopart (Casino Unió Comercial)
Salvador Casals (Casal, Societat La Principal)
David Monteagudo
Raimon Molinari
Mònica Moliner
Joan Solé Bordes
Josep Maria Massachs
Daniel Sancho
Pablo Sancho (Joves Implicats x Vilafranca)
Àlex Mañé
Jordi Cabestany (VINFONIES)
Ramon Sicart (Galeria Sicart)
Josep Maria Feliu
Elvira Mestres
Raimon Mascaró (Geganters de Vilafranca)
Joan Palau
Jordina Biosca (Associació Artística Triskel)
Albert Abella (Escola d'Art Arsenal)
Carmina Admella (VINSEUM)
David Miret (Castellers de Vilafranca)
Carles Ocaña (VIJAZZ Penedès)
Pep Puig
Jordi Farré (VINSEUM)
Carme Miró
Carmel Carrillo (L'Odissea Associació Cultural)
Miquel Alsina (Casino Unió Comercial)

Carles Sanz (Escola Municipal de Música Maria Dolors Calvet)
Dolors Gonzalez (Vilafranca Sardanista)
Pere Martí Bertran
Pere Martí Olivella (IES Milà i Fontanals)
Montse Maldonado (Cineclub Vilafranca)
Josep Sala (Associació Fem Pinya)
Roser Rios
Anna Ruiz
David Serrano (Falcons de Vilafranca)
Josep Badia (GATAP)
Lídia Albiñana (Associació Cultural Els 3 Mosqueters)
Jordi Bustos (Castellers de Vilafranca)
Joan Arbós (Biblioteca Torras i Bages)
Oriol Castells
Foix Huguet
Albert Tort (Coral Laroc)
Dàmaris Juan (Lliga Reumatològica Catalana)
Jordi Romeu (Llibreria la Cultural)
Ramon Senabre (Schola Gregoriana de Vilafranca)
Joan Carles Ruiz (Agrupació Polifònica de Vilafranca)
Xavi Aranda
Victor Garcia (Xicots de Vilafranca)
Míriam Sellarés (Falcons de Vilfranca)
Blanca Farré
Jordi Canchales
Esther Batet
Pere Anton Bolet (Jazz Club Vilafranca)
Ramon Nadal (ANDANA Edicions)
Toni Regueiro
Olga Àlvarez (la Danseria)
Josep Anton Perez (TRIADE CULTURAL)
Ramon Arnabat (Instituts d'Estudis Penedesencs)
Ton Salvadó
Josefa Muliné (Teatre Gent Gran de Vilafranca)
Ton Salvadó
Maria Rosa Castells (Grup de Teatre de la Gent Gran)

Nexe Cultural SL

David Roselló i Cerezuela, director de Nexe Cultural SL, coordinador, conductor metodològic i redactor del Pla.

Fotos: Sara Maraver

La Diputació de Barcelona es caracteritza per la seva naturalesa local, de suport i cooperació amb els municipis. Per aconseguir aquests objectius ha desenvolupat un model estrictament municipalista, que té el seu referent en l'establiment de xarxes de gestió amb els ajuntaments als quals aporta mitjans tècnics, coneixement i experiència, assessorament, recursos econòmics i suport a la gestió dels serveis municipals.

En el marc de l'assistència i la cooperació, l'Àrea de Presidència té com a objectiu donar suport tècnic i aportar visions territorials als municipis a l'hora de definir i aplicar les polítiques culturals. El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) és el servei encarregat de l'assessorament cultural als ajuntaments a l'hora d'establir, a mig i llarg termini, nous processos de dinamització i transformació cultural, socials i econòmics en el territori.

Els **plans d'acció cultural (PAC)** són instruments per promoure la reflexió, el debat i el desenvolupament d'estratègies i propostes per a l'acció cultural local. És un procés liderat pels ajuntaments, basat en les aportacions tècniques i la participació ciutadana.

Durant tot el procés es treballen els eixos de les actuacions futures en matèria d'acció cultural local. Així, les propostes s'orienten a reforçar el paper estratègic de les polítiques culturals, la cohesió social, la interculturalitat, la identitat, la transversalitat i el foment del treball en xarxa amb municipis propers.

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Presidència

Gerència de Serveis de Cultura
Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)
C/ Montalegre, 7
08001 Barcelona
Tel. 934 022 565 · Fax 934 022 577
www.diba.cat/cerc
o.estudisrc@diba.cat